

1. İlk Beylikler Dönemi (Malazgirt'ten sonra kurulan beylikler)
2. Anadolu Selçuklu Devleti
3. İkinci Beylikler Dönemi (Kösedağ Savaşı'ndan sonra kurulanlar)
4. Osmanlı Devleti
5. Türkiye Cumhuriyeti

TÜRKİYE'DE KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ (BEYLİKLERİ)

1. Saltuklular (1072-1202)

- Anadolu'da **kurulan ilk beyliktir.**
- Erzurum'da kurulmuş olup devletin **merkezi Erzurum'dur.**
- Kurucusu Ebulkasım Saltuk Beydir.**
- Gürcülerle savaşarak topraklarını genişlettiler.
- Danişmentlilerle birleşerek **Haçlılarla savaştılar.**
- Rükneddin Süleyman Şah tarafından yıkıldı.

2. Danişmentliler (1080-1178)

- Tokat, Kayseri ve Amasya'da kuruldu.
- Kurucusu Danişmentoğlu Ahmet Gazi'dir.**
- Merkezi Sivas'tır.**
- Haçlılarla savaştılar.
- Danişment Gazi'nin Malatya'yı alması I.Kılıç Arslan ile arasının açılmasına neden oldu.
- Danişment Gazi, I.Kılıç Arslan'a yenildi.

- Melik Gazi döneminde güçlü bir devlet oldular.
- Melik Gazi'nin ölümünden sonra çocukları arasındaki taht kavgaları devletin zayıflamasına neden oldu.
- Devlet Kayseri, Sivas ve Malatya kollarına ayrıldı.
- II. Kılıç Arslan tarafından yıkıldı.**
- İlk beylikler içinde en güçlü olanıdır.**
- Anadolu'da ilk medreseyi kuran beyliktir.**

3. Mengücekliler (1080-1228)

- Erzincan'da kurulmuş olup devletin merkezi Erzincan'dır.
- Kurucusu Mengücek Gazidir.**
- Gürcüler ve Rumlarla savaştılar.
- Trabzon Rumlarının güneye inmesini önlediler.
- Mengücek Gazinin oğlu İshak'ın ölümünden sonra **devlet Erzincan ve Divriği kollarına ayrıldı.**
- Erzincan kolu I. Alaattin Keykubat ortadan kaldırıldı.
- Divriği kolu da 1252 yılına kadar Türkiye Selçuklu Devleti'ne bağlı olarak devam etti.

4. Artuklular (1102-1409)

- Diyarbakır ve Mardin'de kuruldu.
- Kurucusu Artuk Beyin oğullarıdır.**
- Üç kol halinde varlıklarını sürdürdüler.

Hasan Keyf Artukluları

- Kurucusu Artuk Beyin oğlu Sökmen Beydir. Merkezi önce Hasankeyf sonra Diyarbakır olmuştur.
- 1231'de Eyyubiler son verdiler.

Harput Artukluları

- Kurucusu Mardin Artuklularından Melik İmadettin Ebubekirdir.
- 1234'te I. Alaattin Keykubat son verdi.

Mardin Artukluları

- Kurucusu İlgazi Beydir. Artukluların en uzun süre varlığını sürdüren koludur.
- 1409'da Karakoyunlular son verdi.

5. Çaka Bey Devleti (1081-1093)

- ❑ İzmir'de kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu Çaka Beydir. (İlk Türk Denizcisi)
- ❑ İlk Türk donanmasını Çaka Bey kurmuştur. Çaka Bey, Urla ve Foça dolaylarını ele geçirdi.
- ❑ Daha sonra Sakız, Midilli, Sisam ve Rodos adalarını aldı.
- ❑ Çaka Beyin asıl hedefi Bizans'ı ele geçirmektir.
- ❑ Çaka Beyin güçlenmesinden endişelenen Bizans'ın, Çaka Bey üzerine gönderdiği donanma yenilir.
- ❑ Çaka Bey, Bizans'ı ele geçirmek için Türkiye Selçukluları ve Peçeneklerle anlaştı.

- ❑ Ancak Bizans, Kumanları, Peçenekler üzerine saldırttı.
- ❑ Çaka Bey ile I. Kılıç Arslan'ın arasını açtı.
- ❑ Çaka Bey, I. Kılıç Arslan tarafından öldürttürüldü.
- ❑ Çaka Beyin öldürülmesi Türk denizciliğinin gelişmesini engelledi.

- ✓ Çaka Bey ilk Türk Denizcisidir.
- ✓ ASD'yi, BSD'den ayıran en önemli fark donanmaya sahip olmalarıdır.

6. Sökmenliler (Ahlatşahlar) (1110-1207)

- ❑ Ahlat'ta kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu Sökmendir.
- ❑ Eyyubiler son verdi.

7. Dilmaçoğulları (Toğan Arslanoğulları) (1085-1394)

- ❑ Bitlis dolaylarında kuruldu.
- ❑ Kurucusu Dilmaçoğlu Mehmet Beydir.
- ❑ Sırasıyla Türkiye Selçukluları, Ahlatşahlar ve Artukluların egemenliğinde kaldı.
- ❑ Akkoyunlular son verdi.

8. İnalöğulları (1098-1183)

- ❑ Diyarbakır merkez olmak üzere kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu İnal Beydir.
- ❑ Eyyubiler tarafından yıkılmıştır.

9. Çubukoğulları (1085-1213)

- ❑ Harput'ta kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu Çubuk Beydir.
- ❑ Çubuk Beyin oğlu Mehmet Beyin ölümünden sonra batıya göç ederek Germiyan'a yerleştiler.
- ❑ Artuklular son verdi.

10. Tanrıvermişoğulları (1081-1093)

- ❑ Batı Anadolu'da Efes ve dolaylarında kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu Tanrıvermiş adlı bir Türkmen beyidir.
- ❑ Bizans İmparatorluğu son verdi.

Beyliklerin Anadolu'nun
Türkleşmesine Olan Hizmetleri

☞ Anadolu'yu Türkleştirdiler.

Haçlılarla, Gürcülerle, Ermenilerle ve Bizanslılarla savaştılar.

Yerleşim alanlarına Türkçe adlar verdiler.

Sanat eseri yaptılar.

- ❑ Türkiye'de kurulan ilk Türk devletleri, Anadolu'nun birçok yerini fethederek **Anadolu'yu Türkleştirdiler.**
- ❑ **Haçlılarla, Gürcülerle, Ermenilerle ve Bizanslılarla savaştılar.**
- ❑ Türkler yerleştikleri kent, kasaba ve köylere **Türkçe adlar verdiler.**
- ❑ Anadolu'nun her köşesinde birçok **sanat eseri yaptılar.**

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ
(1077-1308)

KURULUŞ DÖNEMİ (1077-1155)

Malazgirt Zaferi'nden sonra;

- ❑ Bizans'ın Anadolu'daki etkinliğini kaybetmesi
- ❑ Türkmenlerin gruplar halinde Anadolu'ya göç etmesi
- ❑ Anadolu halkının ağır vergiler ve adaletsizlikten dolayı Bizans İmparatorluğu'ndan ve Anadolu'ya gönderdiği memurlardan memnun olmaması
- ❑ Anadolu Türk beyliklerinin kurulması Anadolu'nun Türkleşmesini hızlandırmıştır.

Süleyman Şah Dönemi (1077-1086)

☞ Süleyman Şah / İznik

Ferman / Menşur

Adana – Tarsus – Antakya

Süleyman Şah / Tutuş

Caber Kalesi / Eşme

- Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah, İznik'i ele geçirerek bağımsızlığını ilan etti (1077).
- Türkiye Selçuklu Devleti, Melikşah'ın fermanı ve Abbasi halifesinin menşuru ile 1077'de kurulmuştur.
- Devletin sınırlarını Bizans yönünde genişletmiş, sonra da doğuya yönelerek Adana, Tarsus ve Antakya'yı almıştır.

- Halep'i kuşatması nedeniyle Suriye Selçuklu Sultanı Tutuş ile mücadelesinde hem yaptığı savaşı ve hem de hayatını kaybetmiştir.
- Mezarı Caber Kalesine gömüldü.

- ✓ Lozan Antlaşmasına göre Caber Kalesi Türk toprağı sayıldı ve iki askerimiz tarafından korundu.
- ✓ Ancak DAESH tehlikesi sonucu buraya yapılan operasyon ile naaşı Suriye sınırına çok yakın ve daha güvenli olan EŞME'ye taşındı.
- ✓ Melikşah, Süleyman Şah'ın oğlu Kılıçarslan'ı yanında götürünce Türkiye Selçuklu Devleti, Melikşah'ın ölümüne kadar 6 yıl boyunca hükümdarsız kalmıştır.
- ✓ Bu dönemde ülkeyi Ebul Kasım, Ebul Gazi (Ebul Kasım'ın kardeşi) gibi komutanlar yönetmiştir.

I. Kılıç Arslan Dönemi (1092-1107)

☞ Çaka Beyin ölümü

Dorlion Savaşı / İznik – Konya

Emir Çavlı / Habur Irmağı

- Melikşah'ın ölümünden sonra serbest kalarak İznik'e geldi ve Ebul Gazi'den babasının tahtını teslim alarak tahta çıktı.
- I. Kılıç Arslan tahta geçtikten sonra devleti yeniden düzenlemeye ve Anadolu'da birliği sağlamaya çalışmıştır.
- Bizans'ın kışkırtmasıyla **Çaka Bey'i öldürmüştür.**
- Böylece Bizans kendisi için tehlikeli olabilecek güç birliğini önlemiş oldu. (I. Kılıç Arslan ve Çaka Bey ittifakını)

- I. Haçlı Seferi'ne katılan orduları durduramayan Anadolu Selçuklu Devleti **-Dorlion Savaşı-** Batı Anadolu'yu boşaltarak merkezini Konya'ya taşımak zorunda kalmıştır. (İznik ve Batı Anadolu'da üstünlük Bizans'ın eline geçmiştir)
- I. Kılıç Arslan'ın Suriye'ye yönelerek Büyük Selçuklu Devleti'ne ait olan Musul'u alması nedeniyle Mehmet Tapar'ın gönderdiği Emir Çavlı ile Habur Nehri kıyısında yaptığı savaşı kaybetmiş ve atıyla nehri geçerken boğularak ölmüştür.
- Süleymanşah'ın ölümünden sonra olduğu gibi Anadolu tahtının ikinci kez boş kalması Bizans'ın tekrar Türkler üzerine saldırmasına neden olmuştur.

- ✓ I. Kılıç Arslan'ın ölümünden sonra Anadolu'da üstünlük Danişmentlilere geçmiştir.

Şahin Şah (1110-1111)

- Büyük Selçuklu Sultanı Mehmet Tapar tarafından serbest bırakılan I.Kılıç Arslan'ın oğlu Şahin Şah Konya'da tahta çıktı.
- Böylece I. Kılıç Arslan'ın ölümüyle ortaya çıkan siyasi boşluk sona erdi.
- Şahin Şah, kardeşi Mesut ile girdiği taht mücadelesini kaybetti.

**Günler mi unutturdu bize sevinci
yoksa aşındırdık mı kimi duyguları.**

Ahmet Telli

I. Mesut Dönemi (1116-1155)

☞ İlk para (bakır)

II. Haçlı Seferi

Danışmentliler

- I. Mesut Selçuklu tahtını kayın babası ve Danışment hükümdarı Emir Gazi'nin yardımıyla elde etmiştir.
- İlk para(bakır) bu dönemde basılmıştır.
- II. Haçlı Seferinde Danışmentlilerin yardımıyla başarı elde etmiştir.
- Danışmentlilerin Anadolu'daki üstünlüğüne son vermiştir.

✓ Danışmentlilerin taht kavgalarıyla Sivas, Kayseri ve Malatya kollarına ayrılması Türkiye Selçuklularının Danışmentlilerin himayesinden kurtulmasını sağlamıştır.

HAÇLI SEFERLERİ (1096-1270)

✓ Hristiyan Avrupalıların birleşerek XI. ve XIII. yüzyıllar arasında sosyal, dini, ekonomik ve askeri nedenlerle Anadolu, Suriye ve Filistin'e düzenledikleri seferlere "Haçlı Seferleri" denir.

Kalplerde gerçek cesarete sahip olanlar her zaman kazanır.

Aamir Khan

Haçlı Seferlerinin Nedenleri

Dinsel Nedenler

- Hristiyanların, Müslümanların elinde bulunan kutsal yerleri (Kudüs) geri almak istemeleri
- X. Yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan Kluni tarikatının Hristiyanları Müslümanlarla savaşmak için kışkırtması
- Katolik Kilisesi'nin Ortodoks Kilisesi'ne hâkim olmak istemesi

Ekonomik Nedenler

- Açlık ve yoksulluk içinde bulunan Avrupalıların, ekonomik düzeyi yüksek olan Türk ve İslam ülkelerini ele geçirerek zengin olmak istemeleri
- Avrupalıların doğudan gelen ticaret yollarına hâkim olmak istemesi
- Toprak sahibi olamayan soyluların toprak kazanmak için yaptığı çalışmalar

Siyasal Nedenler

- Malazgirt Savaşı'ndan sonra kısa zamanda Anadolu'yu ele geçiren Türkleri durduramayan Bizans İmparatorluğu'nun Avrupalılardan yardım istemesi
- Avrupalıların doğu ülkelerinde derebeylik sistemini kurmak istemeleri
- Avrupalıların Türkleri denizlerden ve Ön Asya'dan uzaklaştırmak istemeleri

☞ Bu nedenlerle 8 defa Haçlı Seferi düzenlenmiştir.

☞ Birinci ve Dördüncü Haçlı Seferine krallar katılmamıştır.

1. Haçlı Seferi (1096-1099)

- ❑ Karadan İstanbul önlerine gelen Haçlılarla Bizans arasında bir antlaşma yapıldı.
- ❑ Antlaşmaya göre; Haçlılar Anadolu'da ele geçirdikleri yerleri Bizans'a verecekler,
- ❑ Bizanslılar da Haçlılara yardım edeceklerdi.

Sonuçlar

- Bizans'ın yardımıyla Anadolu'ya geçirilen Haçlılar, İznik, Batı Anadolu, Urfa, Antakya ve Kudüs'ü aldılar.
- Kudüs'te bire krallık, Urfa, Antakya, Yafa ve Trablusşam'da birer kontluk kurdular.
- **Türkiye Selçuklu Devleti başkenti İznik'ten Konya'ya taşıdı.**

2. Haçlı Seferi (1147-1149)

Nedeni: Musul Atabeyi İmadettin Mahmut Zengi'nin Urfa'yı Haçlılardan geri alması.

- ❑ Bu sefere Alman İmparatoru III. Konrad ve Fransa Kralı VII. Lui katılmıştır.
- ❑ III. Konrad, Konya ovasında I. Mesut'a yenilir ve İstanbul'dan deniz yoluyla Suriye'ye gider.VII.Lui de Antalya'ya gelir ve deniz yoluyla Suriye'ye gider.

Sonucu: III. Konrad ve VII. Lui Şam'ı kuşattılsa da bir sonuç alamadılar.

👉 **2. ve 3.cü Haçlı Seferinin en önemli özelliği, kralların ve imparatorların ilk kez seferlere katılmış olmalarıdır.**

3. Haçlı Seferi (1189-1192)

Nedeni: Selahattin Eyyubi'nin Kudüs Kralını Hıttin Savaşı'nda yenilgiye uğratarak Kudüs'ü Haçlılardan alması.

- ❑ Bu sefere Alman İmparatoru Frederik Barbaros, Fransa Kralı Filip Ogüst, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Rişar katılmıştır.
- ❑ Frederik Barbaros, Konya'yı aldıktan sonra Silifke Çayında boğuldu.

Sonucu: Filip Ogüst ve Arslan Yürekli Rişar Akka Kalesini ele geçirdiler. Kudüs'ü kuşattılsa da başarılı olamadılar.

4. Haçlı Seferi (1202-1204)**Nedenleri**

- Eyyubilerin Haçlıların elinde bulunan Yafa'yı almaları.
- Bizans'a imparator olmak isteyen Aleksios, Haçlıları İstanbul'a davet etti.

Sonuçları:

- Haçlılar, İstanbul'da bir Latin Krallığı kurdular.
- İstanbul'dan kaçan Rumlar, İznik ve Trabzon'da Rum imparatorlukları kurdular.

- ✓ İznik Rum İmparatorluğu 1261'de İstanbul'u geri alarak Bizans İmparatorluğu'nu tekrar kurdular.
- ✓ Trabzon Rum İmparatorluğu ise Fatih tarafından 1461'de yıkılmıştır.
- ✓ Amacından sapan bir sefer olmuştur.

5. Haçlı Seferi → Akka'ya (1217)

6. Haçlı Seferi → Akka'ya (1228)

7. Haçlı Seferi → Mısır'a (1270)

8. Haçlı Seferi → Tunus'a (1270) yapılmıştır.

- ✓ Türklerin Osmanlı döneminde Balkanlara geçmesiyle Haçlı Seferleri yeniden başlayacaktır.

Haçlı Seferlerinin Sonuçları

Dinsel Sonuçlar

- ☞ Kilise
- Skolastik düşünce
- Misyonerlik

- Katolik Kilisesi zayıflamış ve din adamlarına olan güven sarsılmıştır.
- Papa ve kilisenin baskısı kalkınca bilim, edebiyat ve sanat alanlarındaki gelişmeleri hızlanmış, **skolastik düşünce zayıflamıştır**.
- Avrupa dışında **misyonerlikler kurularak Hristiyanlık dini Asya ve Afrika'da yayılmaya çalışılmıştır**.

Ekonomik Sonuçlar

- ☞ Akdeniz limanları
- Bankacılık
- Gemicilik
- Kâğıt, cam, deri işleme ve dokuma sanayisini
- Ekonomik olumsuzluk

- Doğu-Batı arasındaki ticaret faaliyetleri gelişmiş ve **Akdeniz limanlarının** önemi artmıştır.
- Seferler sırasında gerekli mali desteğin sağlanması için krallıkların İtalya bankerlerinden borç para almaları, **bankacılığın** gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- Haçlıların deniz yoluyla taşınması gereği **gemiciliğin** gelişmesinde etkili olmuştur.
- Ayrıca Avrupalılar **kâğıt, cam, deri işleme ve dokuma sanayisini** öğrenmişlerdir.
- Anadolu, Suriye ve Filistin'deki şehirler zarara uğramış ve bölgedeki Türk devletleri **ekonomik yönden olumsuz** etkilenmişlerdir.

Siyasi Sonuçlar

- ☞ Derebeylik zayıfladı
- Mutlak Krallık güçlendi
- Türklerin Batı ilerleyişi durdu
- Türklerin İslam dünyasındaki önemi arttı.

- Seferlere katılan **derebeylerin bir kısmı öldü**, bir kısmı da ordularını ve eski topraklarını kaybettiler.
- Bu durum derebeylerinin zayıflamasına, **mutlak krallıkların güçlenmesine** yol açmıştır.
- Türklerin batı yönündeki ilerleyişleri bir süre durmuştur.
- Dolayısıyla Haçlı Seferleri Türklerin **Balkanlara geçişini geciktirmiştir**.
- Türklerin elindeki toprakların bir kısmı istilaya uğramış, **Batı Anadolu Bizans'ın eline geçmiştir**.
- Türkiye Selçukluları Orta Anadolu'ya çekilmiştir.
- Türkler, Haçlı saldırılarına karşı İslam dünyasını korumuşlar, bu durum **Türklerin Müslümanların yaşadığı bölgelerde önemini artırmıştır**.

Bilim , Teknik Sonuçları

☞ Köylü hakları

Burjuva zenginliği

- Feodalite rejiminin zayıflaması sonucunda **Avrupa'da köylüler yeni haklar elde etmiş**, çiftçilerin sosyal etkinliği artmıştır.
- Ticaret ve sanatla uğraşan **burjuva sınıfı zenginleşmiş** ve önem kazanmıştır.

Sosyal Sonuçlar

☞ Kâğıt, matbaa, barut, pusula, şeker, tarçın ve ipek işlemeciliğini

☞ Özgür düşünce

- Avrupalılar Türk ve İslam dünyasını daha yakından tanıma olanağı bulmuşlardır.
- Avrupalılar, Müslümanlardan **kâğıt, matbaa, barut, pusula, şeker, tarçın ve ipek işlemeciliğini** öğrenmişlerdir.
- Avrupalıların bu teknolojik buluşları öğrenmeleri, hayatlarında önemli değişikliklere neden olmuş, Yeni Çağ'da Avrupa'nın her alanda ilerlemesine ortam hazırlamıştır.
- Skolastik düşüncenin yerini özgür düşünce almaya başlamış, halk okulları açılmış, Müslüman bilginlerin eserleri tercüme edilmiştir.
- Dolayısıyla Avrupa'da kültürel ve bilimsel hayat canlanmıştır.

MAGNA CHARTA (BÜYÜK ŞART) 1215

- ☐ İngiltere'de halkın kişisel haklarının tanındığını belirten ilk siyasal belgedir.
- ☐ 1215 yılında İngiltere Kralı John ile soylular arasında imzalanmıştır.
- ☐ İngiliz demokrasinin temeli sayılan Manga Charta krala zorla kabul ettirildi.

Bu ferman ile;

- ✓ İngiltere'de kralın yetkileri sınırlandırılmıştır.
- ✓ Anayasa niteliğindeki bu ferman bir süre sonra İngiltere'de parlamento yönetiminin kurulmasına ortam hazırlamıştır.
- ✓ İngiltere Mutlak Krallık yönetiminden Meşruti Krallık yönetimine geçmiştir.
- ✓ İngiltere'de demokratikleşme süreci başlamıştır.
- ✓ İngiltere'de meşrutiyete atılan ilk adımdır.
- ✓ Bizdeki Sened-i İttifaka benzer

YÜKSELME DÖNEMİ (1155-1237)

II. Kılıç Arslan Dönemi (1155-1192)

☞ **Danişmentlileri aldı**

☞ **Nurettin Mahmud Zengi'yi yendi**

☞ **İlk gümüş ve altın para**

☞ **Miryokefelon Savaşı
(Kumdanlı Savaşı)**

Anadolu Türk yurdu olduğu kesinleşti

☞ **Ülkeyi 11 oğlu arasında paylaştırdı**

Eski Türk Devlet geleneği devam etti.

- Kendisine karşı oluşturulan Bizans, Danişmentliler, Musul Atabeyliği (Nurettin Mahmut Zengi) ve kardeşi Şahin Şah ittifakına karşı mücadele etti.
- Önce Bizans'la antlaşma yaptı ve ardından **Danişmentlileri ortadan kaldırmıştır.**
- **Nurettin Mahmut Zengi'yi** Selçuklu topraklarından çıkarmıştır.
- Selçuklu topraklarını Sakarya'dan, Fırat'a kadar tek bir yönetim altında birleştirdi.
- Böylece bölgenin en güçlü hükümdarı haline geldi.
- **İlk gümüş ve altın parayı** bastırmıştır.
- II. Kılıç Arslan döneminde, Bizans İmparatoru Manuel, Türklerin güçlenmesinden ve topraklarını genişletmesinden rahatsızlık duymuş ve Türkleri Anadolu'dan atmak amacıyla farklı uluslardan oluşan büyük bir orduyu Anadolu'ya göndermiştir.
- **Miryokefalon Savaşı / (Kumdanlı)** diye bilinen mücadeleyi Türkiye Selçukluları kazanmıştır (1176).

Bu savaşın sonucunda;

- ✓ Türklerin Anadolu'dan atılmayacağı anlaşıldı (Anadolu kesin olarak Türk yurdu oldu)
- ✓ Türkler taarruza, Bizans ise savunmaya geçmiştir.
- ✓ Türk-İslam dünyası üzerinde Bizans baskısı sona erdi.
- ✓ Haçlı Seferi ile Bizans'ın eline geçen Batı Anadolu'daki üstünlük Selçukluların eline geçmiştir.

✓ Miryokefelon Savaşı, Kumdanlı Savaşı diye bilinir.

✓ Yer olarak Prof. Dr. Erdoğan Merçil'in araştırmalarına göre Isparta'nın Yalvaç ilçesi yakınlarında gerçekleşmiştir.

✓ II. Kılıç Arslan, Türk Devlet geleneklerine göre ülkeyi 11 oğlu arasında paylaştırmıştır.

✓ Eski Türk Devlet geleneği (Ülkenin hükümdar ve ailesine ait olması) devam etmiştir.

✓ Bu durum, daha hayatta iken oğulları arasında taht kavgalarının başlamasına sebep olmuştur.

Hesabınızı, kitabınızı, bütçenizi daima iyi bilip, ona göre yaşamaya çalışınız.

Vehbi Koç

I. Giyaseddin Keyhüsrev Dönemi

(I.Saltanat 1192-1196 / II. Saltanat 1205-1211)

Rükneddin Süleyman Şah /
Saltuklular

Karadeniz ticaret yolunu açtı

Akdeniz'i Türk ticaretine açtı.

Venedikliler ile ilk ticaret
antlaşması

İlk donanma / Antalya

- II.Kılıç Arslan'ın ölümünden sonra tahta geçen oğlu I.Giyaseddin Keyhüsrev, Bizansla mücadele etmiş kısa süre sonra da kardeşi Rükneddin Süleyman Şah'ı tahta geçti.
- **Rükneddin Süleyman Şah (1196-1204), Saltuklu Beyliği'ne son vermiş**, Ermeni ve Gürcülerle mücadele etmiştir.
- I.Giyaseddin Keyhüsrev'in ikinci saltanatı sırasında; askeri hareketlerini ekonomik ve ticari çıkarlar doğrultusunda düzenlemiştir.
- Bu amaca ulaşmak için I.Giyaseddin Keyhüsrev, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu yenilgiye uğratarak **Karadeniz ticaret yolunu açmış**, diğer taraftan da Antalya'yı fethederek **Akdeniz'i Türk ticaretine açmıştır**.
- Türkiye Selçuklu Devleti'nin **ilk donanması Antalya'da kurulmuştur**.
- Milletler arası ticareti geliştirmek amacıyla da **Venedikliler ile ilk ticaret antlaşmasını yapmıştır**.
- Ayrıca İznik Rum İmparatorluğu ile mücadele etmiştir.

Hesap görmek hesap etmekten
zordur yeğenim.

Ramiz Dayı

I. İzzeddin Keykavus Dönemi

(1211-1220)

Kıbrıs Krallığı ve Venedik ile ticaret
antlaşmaları

1214 Snop'un alınması

Trabzon Rum İmparatorluğu ve
Ermeniler vergiye bağlandı

Anadolu canlı ticaret merkezi

- **Kıbrıs Krallığı ve Venediklilerle ticaret antlaşmaları** yapılmış.
- Böylece Anadolu'da üretilen mallar Akdeniz ülkeleri ve Avrupa pazarlarına gönderildi
- **1214'te Sinop'u** alarak ihracat ve ithalat limanı haline getirilmiş, başta tüccarlar olmak üzere buraya birçok Türk yerleştirilmiştir.
- Hem ticaret gelirlerinin artırılması hem de Anadolu'nun Türkleştirilmesi amaçlanmıştır.
- Selçukluların elinden çıkan Antalya yeniden alınarak Türkiye Selçuklu topraklarına katılmıştır.
- **Trabzon Rum İmparatorluğu ve Çukurova bölgesindeki Ermeniler vergiye bağlanmıştır**.
- Böylece **Anadolu**, doğu-batı, kuzey-güney yönlerinde ticaret kervanlarının gelip gittiği **canlı bir ticaret merkezi** olmuştur.

İnsanın bilgisizliği bir hatadır ve
bilgisizliğinden kendisi sorumludur.

Milan Kundera

I. Alaaddin Keykubat Dönemi
(1220-1237)

☞ En parlak dönem

Alaiye Kalesi

Denizcilik

Suğdak Limanı

İlk deniz aşırı sefer

Moğollara karşı tedbirler

Yassı Çemen Savaşı 1230

- Anadolu Selçuklu Devleti **en parlak dönemini** yaşamıştır.
- I. Alaaddin Keykubat, Akdeniz'de önemli ticaret merkezlerinden biri olan **Alanya'yı (Alaiye)** topraklarına kattı (1223) ve Alanya'da tersane kuruldu.
- Bu durum Selçukluların **denizcilikte büyük bir gelişme** göstermesini sağlamıştır.
- Selçuklular Akdeniz'den sonra Karadeniz'deki **Suğdak limanını** da ele geçirdiler.
- Suğdak'ın alınmasıyla hem Karadeniz'de ticari güvenlik sağlandı hem de Anadolu'ya askeri ve ekonomik rahatlık getirdi.
- Bu sefer Türkiye Selçuklu Devleti'nin **ilk deniz aşırı seferi** ve başarısı oldu.(Deniz gücünün göstergesidir)
- I. Alaaddin Keykubat, Asya'da büyük bir tehlike haline gelen **Moğollara karşı tedbirler** aldı.

İmkansız şey şiir yazmak aşıkın eğer ve yazmamak, aylardan nisansa.

Orhan Veli Kanık

Moğol Tehlikesine karşı alınan tedbirler

- ☐ Doğudaki şehirlerin surları tamir edildi.
- ☐ Halife ile ilişkiler yoğunlaşmıştır. (Askeri birlik göndermiştir)
- ☐ Harzemşahlar'ın Doğu Anadolu ve Azerbaycan'a yerleşmelerine müsaade edilmiştir. (Tampon bölge)
- ☐ Anadolu Selçuklu Devleti, Harzemşah, Eyyubi ittifakı kurulmaya çalışıldı.
- ☐ Moğol hanı Ögeday ile dostluk kurulmaya çalışıldı.

- ✓ Celaleddin Harzemşah'ın Selçuklulara ait Ahlat'ı alarak tahrip etmesi ilişkilerin bozulmasına neden olmuştur.

Yassı Çemen Savaşı 1230

- ☐ Erzincan yakınlarında yapılan **Yassıçemen Savaşı'nı** Alaaddin Keykubat kazanmıştır (1230).

Bu savaştan sonra;

- Harzemşahlar kesin olarak yıkılmıştır (1231).
- Bu savaş ile Anadolu Selçuklu devleti gücünü göstermiş ve Moğolların Anadolu'yu istilasını gecikmiş, fakat tampon bölge kalktığı için Moğollar daha rahat ilerleme imkânı bulacaktır.

- ✓ Alaaddin Keykubat'ın ölümüyle Türkiye Selçukluları eski gücünü kaybetmiştir.

☞ 1230 Yassı Çemen Savaşı

1240 Babailer İsyanı

1243 Köseadağ Savaşı

Moğol istilasına zemin hazırladı

DAĞILMA DÖNEMİ (1237-1308)

II. Giyaseddin Keyhüsrev Dönemi
(1237-1246)

- I.Alaaddin Keykubat'ın ölümünden sonra yerine oğlu II.Giyaseddin Keyhüsrev geçmiştir.
- Vezir Sadettin Köpek'in etkisi altında kalan hükümdar, babası kadar yetenekli değildi.

Baba İshak (Babailer) İsyanı (1240)

- XIII. yüzyılda Asya'daki Moğol istilası pek çok Türkmen'in Anadolu'ya göç etmesine neden olmuştur.
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya gelen Türkmenler yer ve otlak darlığı nedeniyle sıkıntı çekiyordu.
- Bölge halkının sosyal ve ekonomik sıkıntılarını değerlendiren Baba İshak isimli bir kişi isyan başlattı.
- Türkmenlerin desteğini alan Baba İshak isyanı kısa sürede yayıldı.
- Eski gücünü kaybeden Anadolu Selçukluları bu isyanı bastırmakta zorlanmış, ancak iki yıl sonra isyanı bastırabilmiştir.

- ✓ Anadolu Selçuklularının Yassıçemen Savaşı'nı kazanmaları Moğolların Anadolu'ya gelişini geciktirmiştir.
- ✓ Ancak Baba İshak İsyanı'nın güçlükle bastırılması, Selçukluların zayıfladığını ortaya çıkarmış ve Moğolları Anadolu'yu istila etme konusunda cesaretlendirmiştir.

**Büyük balonların eceli, küçük
iğnelerdir.**

Anonim

Kösedağ Savaşı (1243)

- Anadolu Selçuklularının doğu sınırlarına dayanan Moğollar, Baba İshak isyanından sonra Anadolu'yu istilaya karar verdiler.
- Sivas'ın doğusunda yapılan Kösedağ Savaşı'nda Anadolu Selçuklu ordusu yenilmiştir.

Bu savaşın sonucunda:

- ◆ Anadolu Moğolların hâkimiyetine girmiş ve Türkiye Selçukluları Devleti Moğollara bağlı hale gelmiştir.
- ◆ Trabzon Rum İmparatorluğu ve Ermeni Krallığı Selçuklu hâkimiyetinden çıkmış, Anadolu'nun batı kısımlarında bağımsız Türk beylikleri kurulmuştur.
- ◆ Anadolu 1071'den sonra ikinci beylikler sürecine girmiştir.

Anadolu 3 defa beylikler sürecine girdi

- ✓ 1071 Malazgirt Savaşı
- ✓ 1243 Kösedağ Savaşı
- ✓ 1402 Ankara Savaşı

- ◆ Böylece Anadolu'da kurulan Türk siyasal birliği bozulmuştur.
- ◆ Anadolu'da can ve mal güvenliği kalmamış, ticaret faaliyetleri durma noktasına gelmiş ve üretim azalmıştır.
- ◆ Bu durum Anadolu halkının ekonomik hayatını olumsuz yönde etkilemiştir.
- ◆ Anadolu'daki önemli bilim, sanat ve ticaret merkezleri tahribata uğramış, kültürel gelişmeler durmuştur.
- ◆ Moğolların baskısından kurtulmak isteyen Türkmenler Anadolu'nun batısında yoğunlaşmışlardır.
- ◆ Türk kültürü Anadolu'nun batısında da yayılmıştır.
- ◆ Merkezi otoritesini kaybeden Anadolu Selçukluları dağılma ve yıkılma sürecine girmiştir.

- Mesut'un ölümüyle Türkiye Selçuklu Devleti yıkılmıştır.

Yıkılma Nedenleri:

- ❑ Moğol baskısı ve Köseadağ Savaşı
- ❑ II.Giyaseddin Keyhüsrev'in yetenekli olmayışı
- ❑ Vezir Sadettin Köpek'in entrikaları
- ❑ Baba İshak İsyanı
- ❑ Taht kavgaları, merkezi otoritenin bozulması
- ❑ Beyliklerin bağımsızlıklarını ilan etmeleri
- ❑ Haçlı Seferleri'nin etkisi
- ❑ Ülkenin hanedan üyeleri arasında paylaşılması

Uçlarda Hayat ve Beylikler

- ❑ Türkiye Selçukluları, doğudan gelen Türkmen boylarını, sınır bölgelerine yerleştirmişlerdir.
- ❑ Sınır boylarına "Uc", sınır boylarındaki Türkmen beylerine de "Uc Beyi" denirdi.

Uç beylerinin görevleri

- ◆ Sınırları korumak
- ◆ Bizans üzerine akınlar düzenleyerek fetihlerde bulunmak
- ◆ Anadolu'yu bir Türk yurdu haline getirmektedir.

Bir gün bana gel diyeceksin. Söz geleceğim. Ama görmezden.

Anonim

- ✓ 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu Selçuklu Devleti'nin Moğol hâkimiyetine girmesi üzerine, uc beyleri serbest hareket etmeye ve Anadolu Selçuklu sultanlarını tanımamaya başladılar.
- ✓ Anadolu'nun batısında yoğunlaşan beyliklerin nüfus ve askeri gücünü Moğolların baskısından kaçan Türkmenler oluşturuordu.
- ✓ Moğolların hâkimiyetini kabul etmek istemeyen uc beyleri ve aşiret beyleri bağımsızlıklarını ilan ederek Türkiye'de "**Beylikler Dönemi**"nin başlamasına neden olmuşlardır.

1243 Köseadağ Savaşı sonrası Anadolu'da Kurulan Beylikler

Osmanoğulları (1299-1918)

- ❑ Oğuzların Kayı boyundandırlar.
- ❑ Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat tarafından Ankara'nın batısındaki Karacadağ dolaylarına yerleştirildiler.
- ❑ Kayıların başında bulunan Ertuğrul Bey Söğüt ve Domaniç'i aldı.
- ❑ Ertuğrul Bey, 1281'de ölünce yerine oğlu Osman Bey geçti.
- ❑ Osman Bey, 1299'da bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı Beyliğini kurdu.
- ❑ Beyliğin ilk merkezi Söğüt'tür
- ❑ Osmanoğulları zamanla diğer Anadolu beyliklerini egemenliği altına alarak Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamıştır.

Gidişine illa bir isim konulacaksa, mal kaybı diyelim.

Anonim 😊

Karamanoğulları (1256-1487)

- Oğuzların Avşar boyundandır.
- I. Alaaddin Keykubat tarafından Mut ve Ermenek dolaylarına yerleştirildiler.
- Beylik Konya ve Karaman 'da kurulmuştur.
- Kurucusu Kerimüttin Karaman Beydir.
- İlk merkezleri Ermenek daha sonra Karaman ve Konya olmuştur.
- Kerimüttin Karaman Beyin oğlu Karamanoğlu Mehmet Bey Konyayı alarak II. İzzettin Keykavus'un oğlu Gıyasettin Siyavuş'u sultan ilan etti.
- Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçeyi resmi dil ilan etti.
- Osmanlı Devleti ile en fazla mücadele eden beyliktir.
- Kendilerini Türkiye Selçuklu Devletinin varisi olarak görmektedirler.
- İkinci Anadolu beylikleri içerisinde en güçlü beyliktir.
- Karamanoğulları ilk kez Yıldırım Bayezit zamanında Osmanlı Devletine katılmıştır.
- Ankara Savaşı'ndan sonra II.Bayezit zamanında beyliğe kesin olarak son verildi.

Germiyanoğulları (1299-1429)

- Kütahya merkez olmak üzere kuruldu.
- Kurucusu Yakup Beydir.
- I.Murat zamanında Germiyanoğullarından çeyiz olarak Kütahya, Tavşanlı, Emet ve Simav toprakları alınmıştır.
- İlk defa Yıldırım Bayezit beyliğe son verdi.
- Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulan beylik II.Yakup Edirne'ye gelerek II.Muratla görüşmüş ve beyliği vasiyet yolu ile Osmanlı Devletine bırakmıştır.

Karesioğulları (1304-1360)

- Balıkesir'de kuruldu.
- Marmara'da önemli bir deniz gücüne sahipti.
- Orhan Bey döneminde Osmanlı Devleti'ne katıldı.
- Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beyliktir.

✓ Karesioğullarının Osmanlı Devleti'ne katılması Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlama yolunda atılan ilk adımdır.

✓ Osmanlı Devleti, bu beyliğin deniz gücü ile Rumeli'ye geçti.

Hamitoğulları (1300-1423)

- Antalya, Isparta ve Eğridir'de kuruldu.
- Kurucusu Hamit Beyin torunu Dündar Beydir.
- Osmanlı padişahı I.Murat'ın isteği üzerine topraklarının bir bölümünü Osmanlılara para karşılığında sattılar.
- Yıldırım Bayezit'in son verdiği beylik Ankara Savaşı'ndan sonra yeniden kurulduysa da II.Murat tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Eşrefoğulları (1284-1326)

- Beyşehir merkez olmak üzere kuruldu.
- Kurucusu Eşrefoğlu Süleyman Şah'tır.
- Seyfettin Süleyman Beyin 1302'de ölümünden sonra yerine geçen oğlu Mehmet Bey, Ilgın, Akşehir, Bolvadin ve Seydişehir'i fethetti.
- Mehmet Bey'den sonra oğlu II.Süleyman zamanında beylik zayıflayarak Moğollara bağlandı.
- II.Süleyman'ın İlhanlı Valisi Timurtaş tarafından öldürülmesiyle beylik sona erdi.

Alaiye Beyleri (1293-1471)

- Alaiye, I.Alaattin Keykubat tarafından fethedildi.
- 1293'te Karamanoğulları ele geçirdi.
- Daha sonra Alaiye, Memlûklere bağlı beyler tarafından yönetildi.
- Fatih zamanında Gedik Ahmet Paşa Osmanlı topraklarına kattı.

Menteşeoğulları (1261-1424)

- Muğla'da kuruldu.
- Kurucusu Mentеше Beydir.
- Bu dönemde Aydın, Güzelcehisar, Fethiye, Denizli ve Söke'yi aldı.
- Donanma kurularak Ege ve Akdeniz'de fetihler yapıldı.
- Mentеше Beyden sonra oğlu Mesut Bey zamanında beylik en parlak dönemini yaşadı.
- Yıldırım Bayezit'in son verdiği beylik Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulduysa da II. Murat tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Sahip Ataoğulları (1275-1342)

- Afyonkarahisar'da kuruldu.
- Kurucusu Türkiye Selçuklu vezirlerinden Sahip Ata Fahrettin Ali'dir.
- Bir ara İlhanlı egemenliği altına girdiler.
- Beyliğin toprakları Germiyanoğulları Beyliği'ne katıldı.

Aydinoğulları (1308-1426)

- Aydın merkez olmak üzere kuruldu.
- Kurucusu Aydınoğlu Mehmet Beydir.
- Mehmet Bey, Selçuk ve İzmir tersanelerinde büyük bir donanma inşa ettirdi.
- Mehmet Beyden sonra Gazi Umur Bey geçti.
- Bu dönemde Yunanistan ve Adalara seferler düzenlendi.
- Gazi Umur Beyin Egedeki başarılarını kendileri için tehlikeli gören Hristiyanlar, bir Haçlı donanmasıyla İzmir'i alıp Aydınoğulları donanmasını yaktılar.
- Yıldırım Bayezit tarafından alınan beylik Ankara Savaşı'ndan sonra yeniden kurulduysa da II.Murat tarafından son verildi.
- Denizcilikte en ileri beyliktir.

**Canik Beyleri (Tacettinoğulları)
(1348-1428)**

- Niksar dolaylarında kuruldu.
- Kurucusu Tacettin Doğanşah'tır.
- İlhanlılara, Eretna ve Kadı Burhanettin devletlerine bağlı olarak yaşadılar.
- II.Murat tarafından ortadan kaldırıldı.

**Candaroğulları (İsfendiyaroğulları)
(1335-1461)**

- Kastamonu ve Sinop yöresinde kurulmuş olup merkezi Kastamonu'dur.
- Kurucusu Şemsettin Yaman Candar'dır.
- Yıldırım Bayezit, Candaroğullarının Kastamonu kolunu ortadan kaldırdı.
- Sinop'ta İsfendiyar Bey, Yıldırım Bayezit'e bağlı olarak hükümdarlığını sürdürdü.

- ❑ Ankara Savaşı'ndan sonra İsfendiyaroğulları Beyliği adını alan beyliğe Fatih son verdi.

Pervaneoğulları (1277-1322)

- ❑ Sinop ve çevresinde kuruldu.
- ❑ Kurucusu Türkiye Selçuklu Devleti veziri Pervane Muineddin Süleyman'ın oğlu Mehmet Beydir.
- ❑ Mesut, Bafra ve Samsun'u aldı.
- ❑ Gazi Çelebi, Kırım'a sefer düzenledi ve buradaki Cenevizlileri yendi.
- ❑ Onun ölümünden sonra beylik, Candaroğulları Beyliği'ne katıldı.

Saruhanoğulları (1313-1410)

- ❑ Manisa ve çevresinde kuruldu.
- ❑ Kurucusu Saruhan Beydir.
- ❑ I.Murat'ın ölümünden sonra Osmanlılara karşı Karamanoğulları ile ittifak yaptılar.
- ❑ Yıldırım Bayezit tarafından son verilen beylik Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulduysa da Çelebi Mehmet tarafından ortadan kaldırıldı.
- ❑ Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlıya katılan ilk beyliktir. (Çelebi Mehmet)

Bazı insanlar hep 'kaptan' olurlar, söz konusu 'dümen çevirmek' olunca.

Anonim 😊

İkinci Türk Beyliklerinin Anadolu'nun Türkleşmesine Hizmetleri

- ✓ Beylikler, Bizans ve Moğollarla savaştılar.
- ✓ Beyler, birçok düşünür, bilgin ve sanatçıyı koruyarak Anadolu'da Türk kültürüne hizmet etmelerini sağladılar.
- ✓ Beylikler döneminde Türkçe, resmi dil olarak gelişti.
- ✓ Birçok yerleşim yerine Türkçe adlar verildi.
- ✓ Beyler, uc bölgelerine gelen göçebelere toprak vererek bu bölgelerin Türkleşmesini sağladılar.
- ✓ Anadolu bayındır hale getirildi.

TÜRKİYE'DE KURULAN DİĞER DEVLETLER

Eretna Devleti (1336-1381)

- ❑ İlhanlıların Anadolu valisi Timurtaş, isyan ederek Mısır'a kaçarken yerine Türk komutanlarından Eretna Beyi bırakmıştı.
- ❑ Uygur Türklerinden olan Eretna Bey tarafından Sivas'ta kuruldu.
- ❑ Başkent önce Sivas, sonra Kayseri oldu.
- ❑ Eretna Bey, Tokat, Amasya, Niğde ve Erzincan'ı aldı.
- ❑ Eretna Beyin ölümünden sonra ülkenin karışıklıklar içinde kalmasından yararlanan vezir Kadı Burhanettin sultanlığını ilan ederek Eretna Devleti'ne son verdi.

Eskiden altını çizdiklerimin şimdi ise üstünü çiziyorum.

Anonim 😊

**Kadı Burhanettin Devleti
(1381-1398)**

- ❑ Oğuzların Salur boyundan olan Kadı Burhanettin tarafından Sivas'ta kuruldu.
- ❑ Kadı Burhanettin, Amasya Emirliği, Erzincan Emirliği, Candaroğulları, Karamanoğulları ve Tacettinoğulları üzerinde egemenlik kurdu.
- ❑ Akkoyunlu beylerinden Kara Yülük Osman ile yaptığı savaşta yenildi ve öldürüldü.
- ❑ Yıldırım Bayezit tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Dulkadiroğulları (1337-1515)

- ❑ Zeynettin Ahmet Karaca Bey tarafından Elbistan merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Zeynettin Ahmet Karaca Beyden sonra yerine geçen oğlu Halil Bey, Maraş, Malatya, Harput ve Amik dolaylarını ele geçirdi.
- ❑ Osmanlı-Memlûk ilişkilerinin bozulmasına neden oldu.
- ❑ Dulkadiroğullarının Osmanlı-Memlûk savaşlarında, Osmanlılara karşı cephe alması üzerine Yavuz Sultan Selim, Çaldıran Savaşı'ndan sonra 1515'te Turnadağ Savaşı ile bu devleti yıktı.

✓ Böylece Anadolu Türk birliği kesin olarak sağlandı.

Ramazanoğulları (1353-1608)

- ❑ Yüreğir boyu beylerinden Ramazan Bey tarafından Adana ve Tarsus dolaylarında kuruldu.
- ❑ Ramazanoğulları topraklarını genişletmek için Dulkadiroğulları ve Karamanoğulları ile savaştı.
- ❑ Başlangıçta Memlûklere bağılıken Yavuz Sultan Selim'den itibaren Osmanlı Devleti'ne bağlandılar.

Karakoyunlular (1365-1469)

- ❑ Oğuz boylarından olan Karakoyunlular Moğol istilasından kaçarak Doğu Anadolu'ya geldiler.
- ❑ Devlet, Bayram Hoca tarafından Erciş merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Daha sonra başkent Tebriz oldu.
- ❑ En büyük hükümdarları Kara Yusuf, Timur'a karşı yaptığı mücadeleyi kaybedince Osmanlı padişahı Yıldırım Bayezit'e sığındı.
- ❑ Timur'un ölümünden sonra Kara Yusuf, Tebriz ve Azerbaycan'ı aldı.
- ❑ Kara Yusuf'un ölümünden sonra İskender Bey Timur'un oğlu Şahruh'a yenilince Osmanlılara sığındı.
- ❑ Şahruh, İskender'in yerine kardeşi Cihan Şah'ı Karakoyunlu hükümdarı olarak belirledi.
- ❑ Cihan Şah, Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'a yenildi.
- ❑ Uzun Hasan Karakoyunlular Devleti'ne son verdi.

Akkoyunlular (1350-1502)

- ❑ Oğuzların Bayındır boyundan gelen Kara Yülük Osman Bey tarafından Diyarbakır merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ En güçlü dönemleri Uzun Hasan dönemidir.
- ❑ Bu dönemde İran, Doğu Anadolu ve Azerbaycan'ı ele geçirildi.
- ❑ Uzun Hasan'ın, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu ve Karamanoğullarını korumak istemesi Osmanlılar ile arasının açılmasına neden oldu.
- ❑ Uzun Hasan, 1473'te Otlukbeli Savaşı'nda Fatih'e yenildi.
- ❑ Bu yeniliden sonra Akkoyunlular bir daha kendilerini toparlayamadılar.
- ❑ Safeviler tarafından yıkıldılar.

KÜLTÜR VE MEDENİYET
DEVLET YÖNETİMİ

- ❑ Türkiye Selçuklu Devleti, Büyük Selçuklu Devleti'nin devamı gibidir.
- ❑ Türk devlet geleneğinde olduğu gibi, Türkiye Selçuklularında da ülke, hanedanın ortak malı kabul edilmiş ve şehzadeler arasında paylaştırılmıştır.
- ❑ Sultanlar çocuklarını(melik) vilayetlere göndermiş yanlarına da "atabey" denilen meliklerin devlet yönetimi ve askerlik konularında deneyim kazanmalarını sağlayan kişiler verilmiştir.
- ❑ Devlet işleri Büyük Divan'da görüşülürdü.

Büyük Divan'a bağlı alt divanlar

Niyabet-i Saltanat
(Divan-ı Saltanat)

- Bu makamı idare edene naib-i sultan denirdi.
- Devlet idaresinde vezirden sonra gelirdi.
- Önde gelen devlet adamları ve komutanlar arasından seçilirdi
- Hükümdar başkentte olmadığı zamanlarda devlet işlerini yürütür ve hükümdara vekâlet eder.
- Divan-ı Saltanat görevlerine göre çeşitli bölümlere ayrılmıştır:

Divan-ı Pervane: Arazi defterlerinde tutulan has ve iktaların düzenlenmesinden sorumluydu.

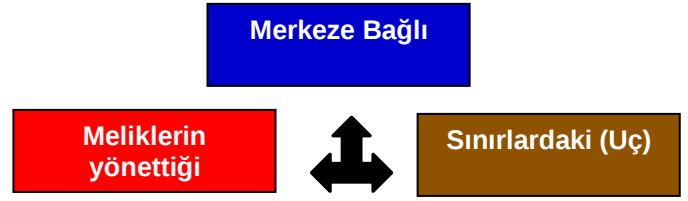
Divan-ı İstifa: Devletin gelir ve gider hesaplarına bakan divandı.

Divan-ı Tuğra: Devletin her türlü yazışmalarından sorumluydu.

Divan-ı Arz: Ordunun ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumluydu.

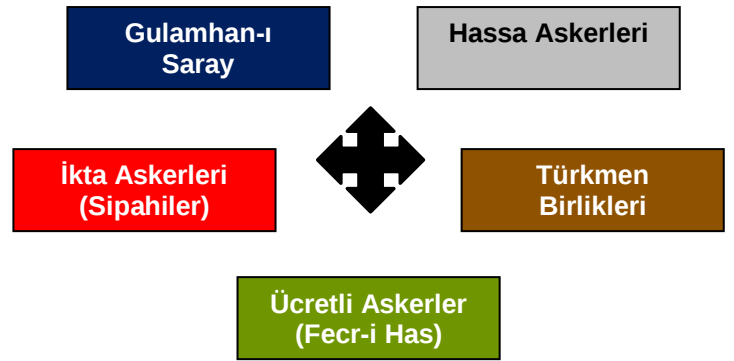
Divan-ı İshraf: Ülkedeki askeri ve adli işler dışındaki idari ve mali teşkilatın işleyişini denetlerdi.

Türkiye Selçuklularında ülke eyaletlere ayrılmıştır

Ordu

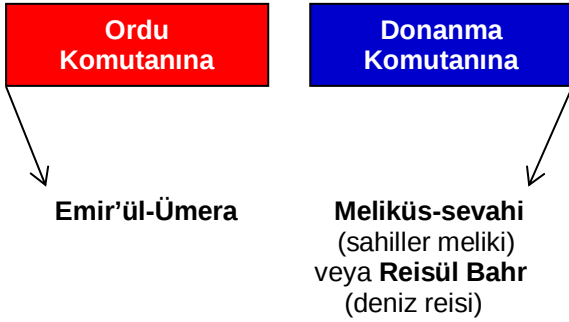
- ❑ Askeri teşkilat Büyük Selçuklu askeri teşkilatına benzir ve şu bölümlerden oluşur.

- Gulam Askerleri değişik milletlerden küçük yaşta satın alınan veya toplanan çocuklardan oluşurdu.
- Hassa Askerleri ordunun asıl bölümüdür. Savaşta hükümdar yanındadır
- İkta askerleri, atlı askerlerdir, maaş yerine ikta alırlar.

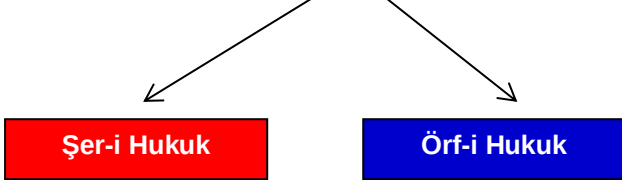
(İlk ikta askeri sistemi Büyük Selçuklu devletinde görülür.)

- Türkmen birlikleri sınır boylarında savaşa her an hazır birliklerdir.
- Ücretli askerler (Fecr- i Has) Rum, Frank ve Ruslardan oluşur.
- Türkiye Selçukluları, **gulam sistemini güçlendirip Türk beylerinin gücünü kırmak istemişler ancak başaramamışlardır.**
- Sinop, Alanya, Antalya ve Samsun'da tersaneler kurdular.

Hukuk

- Türkiye Selçuklu hukuku, Büyük Selçuklu hukukunda olduğu gibi şer'i hukuk ve örfi hukuk olarak **ikiye ayrılıyordu.**

Şer-i Hukuk:

- Boşanma, miras, noterlik, vakıfların yönetimi davalarına bakar.
- Şer-i davalara **KADI**'lar bakar.
- Kadılar medreselerde yetişir.
- Kadıların başındaki isim **KADİ'L-KUDAT**

KADİ'L-KUDAT

- ✓ Kadılardan sorumlu olan kişidir. Atamalarını yapar.
- ✓ Kadil Kudat'ın atamasını ise Hükümdar yapar.

Örf-i Hukuk:

- Yönetici / halk arasındaki sorunları çözer
- Örf-i yargı sisteminin başında ise **EMİR-İ DAD** bulunurdu.

EMİR-İ DAD

- ✓ Örf-i Mahkemelerden sorumlu olan kişidir.
- ✓ Kanunlara karşı gelenler ve güvenliği bozanların davalarına bakılırdı.

DİVAN-I MEZALİM

- ✓ Başkanı hükümdardır.
- ✓ Belirli günlerde toplanır. Kadıların verdiği kararlardan şikayetçi olanlar saraya gelerek bu yüksek mahkemeye başvurur.
- ✓ Temyiz mahkemesidir.

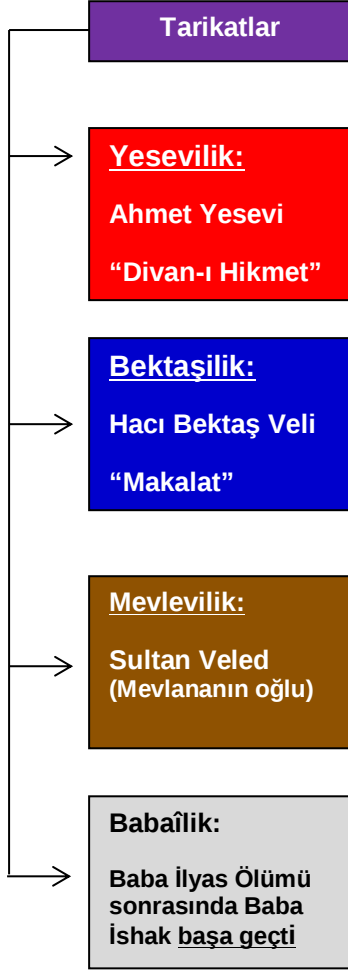
DARÜ'L ADL: Adalet evi

KADI ASKER (KADI LEŞKER) :

- ✓ Askeri davalara bakar
- ✓ Kadı, Müderris ve din görevlisi atama ve kadı kararları bozma, değiştirme yetkisi vardır.

DİN

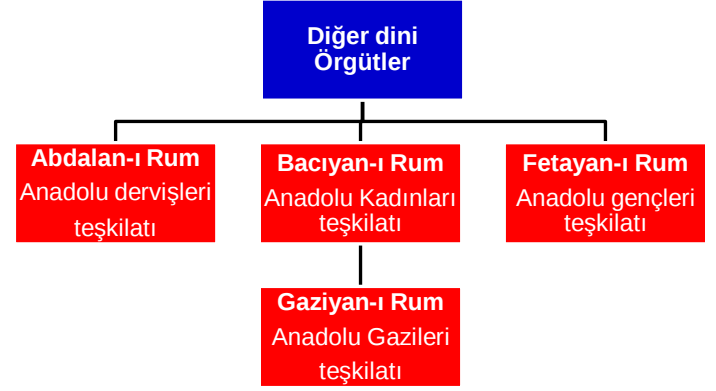
- ❑ Türkiye Selçuklularında tarikat ve medrese arasındaki görüş farklılıkları zaman zaman siyasi boyut kazanmıştır.
- ❑ Medreseye karşı olan bazı tarikat üyeleri, medreseyi asıl eğitim kurumu sayan devletle mücadele etmişlerdir

Diğer Tarikatlar

- ❑ Nakşibentlik
- ❑ Kadirilik
- ❑ Rufailik
- ❑ Kübrevilik

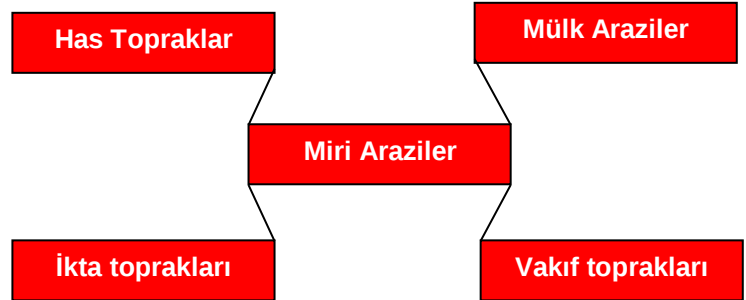
- ❑ Moğol istilası sırasında Anadolu halkını koruyup kollayan teşkilatların başlıcaları şunlardır.

TOPRAK YÖNETİMİ

- ❑ Türkiye Selçuklu Devleti'nde toprakların çoğunun mülkiyeti Büyük Selçuklularda olduğu gibi devletin malı kabul edilmiştir.
- ❑ Devlete ait bu topraklara miri arazi denirdi.

Türkiye Selçukluları ve beylikler döneminde topraklar dörde ayrılmıştır:

- **Has toprakları:** Geliri hükümdara ayrılır
- **Miri Arazi:** Devlete ait araziler
- **Mülk Arazi:** Başarılarından dolayı devlet adamlarına verilen araziler
- **İkta toprakları:** Maaş karşılığı devlet memurları ve ordu mensuplarına verilir.
- **Vakıf:** Geliri ilmi veya sosyal kurumların masraflarına ayrılır, vakfedilemez, miras bırakılmaz

Vakfiye: Vakıfların özel şartnameleri

Mütevelli: Vakıf yöneticileri

SOSYAL ve EKONOMİK HAYAT

- ❑ Anadolu'da, Türkler / Rumlar / Ermeniler / Süryaniler bulunur.
- ❑ **Anadolu'da hoşgörülü bir ortam vardır**

Ahilik Teşkilatı

Anadolu'da XIII. Yüzyılda Kırşehir, Konya, Kayseri'de kurulmuş esnaf teşkilatı

Abbasiler'de Fütüvvet anlayışı

Osmanlılarda Lonca sistemi

Ahiler buldukları bölgelerde

- ✓ Vergi toplayamaz
- ✓ Esnaflar arası davalara bakamaz
- ✓ Yöneticilerini kendileri seçerdi

"Gayr-i Müslimler ahi teşkilatına üye olamazlardı.

Böylece Türkler ekonomik hayatta etkin duruma geldiler"

- ❑ Esnaflar arasında dayanışmayı sağlamıştır.
- ❑ Mesleki eğitim sonucunda çırak, kalfa ve usta yetiştirerek bunlara diploma vermiştir.
- ❑ Üyelerinin dini, ahlaki ve diğer alanlarda bilgilerinin artırılmasına çalışmıştır.
- ❑ Üretim kalitesinin artırılmasına ve fiyatların ayarlanmasına çalışmıştır.
- ❑ Moğol istilasından sonra Anadolu'da huzur ve güvenliği sağlamaya çalışmıştır.

Tarım ve Hayvancılık

- ❑ Anadolu Selçuklu sultanları ve beyler, köylüleri topraklarda tutabilmek amacıyla belirli zamanlarda vergi affı ve ya vergilerin hafifletilmesi gibi tedbirler almışlardır.
- ❑ Anadolu Selçuklu Devleti, tarım ve hayvancılığın gelişmesine yardımcı olmuş, bunun sonucunda Anadolu'da alınan ürünlerin ihtiyaç fazlasını (tarım ve hayvan ürünlerini) dışarıya satmıştır.

Ticaret

Ticaretin geliştirilmesi için alınan önlemler

- Ticarete kullanılmak üzere yollar yapılmış ve bu yollarda güvenlik sağlanmıştır.
- Ticaret yolları üzerine tüccarların konaklaması ve ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kervansaraylar yapılmıştır.
- II. Kılıç Arslan döneminde başlayan Kervansaray yapımı, daha sonra gelen Selçuklu sultanları tarafından devam ettirilmiş ve kervansaraylar komşu ülkelerden tüccarların Anadolu'ya gelmesinde önemli rol oynamıştır.
- Tüccarların korsan, eşkıya ve tabii afetlerden dolayı uğrayacağı zararları karşılamak üzere bir çeşit devlet sigortası yapılmıştır.

- Büyük ticaret merkezlerinde hanlar ve kapalı çarşılar yapılmıştır.
- Ticareti geliştirmek amacıyla Akdeniz ve Karadeniz'de fetihler yapılmıştır (Antalya, Alanya, Sinop, Suğdak).
- Kıbrıs Krallığı ve İtalyan Cumhuriyetleriyle ticaret antlaşmaları yapılmıştır.
- Gümrük vergileri hafifletilmiştir.
- Ticari önemi olan merkezlere Türk ve Müslüman tüccarlar yerleştirilmiştir.

- ✓ Anadolu'nun Doğu-Batı, Güney-Kuzey ticaret yollarının üzerinde bulunması ve kıtaları birbirine bağlaması, bölge ticaretinin gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- ✓ Türkiye Selçukluları döneminde Anadolu uluslararası ticaret merkezi haline gelmiştir.

FİKİR, DİL VE EDEBİYAT

ASD				
Resmi Dil	Bilim Dili	Edebi Dil	Eğitim Dili	Saray, Ordu
Farsça	Arapça	Farsça	Arapça	Türkçe
☞ Bu durum Türk dilinin gelişmesini olumsuz etkiledi				
☞ Beylikler döneminde Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçeyi resmi dil ilan etti.				

Neden mutlu olamama bozuluyorsunuz ki; bana doğan güneş size batıyor mu?

Anonim 😊

Türkiye Selçukluları ve Beylikler döneminde yaşayan başlıca fikir adamları:

Halk Edebiyatı	Tasavvuf Edebiyatı	Divan Edebiyatı
-Battalname	Mevlana	Hoca Dehhanî
-Danışmentname	Yunus Emre	Germiyanlı Ahmedi
-Nasreddin Hoca Fıkraları	Hacı Bektaş Veli	Hoca Mesut
-Bektaşî Fıkraları	Muhyiddin Arabî	
-Gülşehri		

CACCA BEY

- ASD'nin zayıf olduğu dönemlerde Kırşehir'i yönetti
- Kendi ismiyle anılan medresesi vardır
- Bu medreselerde astronomi çalışmaları yapılmıştır.

MUHYİDDİN ARABİ

- Konya'ya yerleşti
- İslam dünyasında **Şeyh-i Ekber** diye bilinir
- **Vahdet-i Vücut** görüşü ile *varlığın tek olduğunu* onunda "ALLAH" olduğu söylemiştir.

HOCA DEHHANİ

- İlk Türkçe Divanı yazmıştır.
- Aruz veznini Türkçe'ye uyarlayan Divan Edebiyat-ı onunla başladı

KARAMANOĞLU MEHMED BEY

- ✓ 13 Mayıs 1277'de "Bu günden sonra Divanda, Dergâhta, Bargâhta ve meydanda Türkçe'den başka dil kullanılmaya" diyerek Türkçeyi resmi dil ilan etmiştir.

HACI BEKTAŞ VELİ

- Gerçek ismi, Seyyid Muhammed bin İbrahim Ata olan, Hacı Bektaş-ı Veli Horasan'ın Nişabûr şehrinde 1281 senesinde doğdu.
- Kuruluş devrinde olan Osmanlı Devleti'nin sağlam temeller üzerine oturmasında büyük hizmetleri oldu.
- Sultan Orhan zamanında teşkil edilen "Yeniçeri Ordusu"na dua ederek, askerlerin sırtlarını sıvazladı.
- Böylece Hacı Bektaş-ı Veli'yi kendilerine manevi pir olarak kabul eden Yeniçeri Ordusu, manevi hayatını ve disiplinini ona bağladı.
- Hacı Bektaş-ı Veli'nin Makalat adlı Arapça bir eseri vardır.
- 1338 senesinde vefat eden Hacı Bektaş-ı Veli'nin derslerini ve sohbetlerini takip ederek onun tarikatına bağlananlara, tasavvuftaki usûle uyularak "Bektaşî" denildi.

MEVLANA CELALEDDİN RUMİ

- 30 Eylül 1207'de Afganistan'ın Horasan yöresinde, Belh şehrinde doğmuştur.
- 1222 yılında Karaman'a geldi.
- Ailesi burada 7 yıl kaldı.
- Mevlâna 1225 yılında Şerefeddin Lala'nın kızı Gevher Hatun ile Karaman'da evlendi.

- Bu yıllarda Anadolu Selçuklu Devletinin egemenliğindeydi.
- Alâeddin Keykubad, döneminde babasını Konya'ya davet etmesiyle Konya'ya yerleşti.
- Sultânü'l-Ulemâ ölünce talebeleri ve müridleri bu defa Mevlâna'nın çevresinde toplandılar.
- Mevlâna'yı babasının tek varisi olarak gördüler.
- Mevlâna 15 Kasım 1244 yılında Şems-i Tebrizî ile karşılaştı.
- Mevlâna Şems'te 'mutlak kemâlin varlığını' cemalinde de 'Tanrı nurlarını' görmüştü.
- Ancak beraberlikleri uzun sürmedi. Şems aniden öldü.
- Mevlâna Şems'in ölümünden sonra uzun yıllar inzivaya çekildi.
- Mevlâna 17 Aralık 1273 pazar günü hayata veda etti. Mevlâna'nın cenaze namazını vasiyeti üzerine Sadrettin Konevi kıldıracaktı.
- Ancak Sadreddin Konevi çok sevdiği Mevlâna'yı kaybetmeye dayanamayıp cenazede bayıldı.
- Bunun üzerine Mevlâna'nın cenaze namazını Kadı Siraceddin kıldırdı.
- Mevlâna ölüm gününü yeniden doğuş günü olarak kabul ediyordu.
- O öldüğü zaman sevdiğine, yani Allah'ına kavuşacaktı.
- Onun için Mevlâna ölüm gününe düğün günü veya gelin gecesi manasına gelen 'Şeb-i Arûs' diyordu.

Aslında insanlar seni hayal kırıklığına uğratmıyor. Sadece sen yanlış insanlar üzerine hayal kuruyorsun.

Montaigne

SADREDDİN KONEVİ

- 1207 yılında Malatya'da doğdu.
- Şeyh Sadreddin-i Konevi babasını küçük yaşlarda kaybetti.
- O yıllarda Konya'ya gelen Şeyh'ül-Ekber Muhyiddin-i Arabi Hazretleri, annesiyle evlendi.
- Muhyiddin-i Arabi ile birlikte Halep ve Şam'a gitti ve devamlı onun derslerini takip etti.
- Konya'da binlerce talebe yetiştirdi
- 1274'te Konya'da vefat etti.

YUNUS EMRE

- Yunus Emre'nin doğduğu yer ve zaman konusunda kesin olan bir bilgi yoktur.
- Ancak 13. Yy'ın ikinci çeyreği ile 14. yy'ın ilk çeyreğinde yaşadığı düşünülüyor ve babasının İsmail Efendi olduğu biliniyor.
- Anadolu tarihinin en karışık dönemlerinden birinde dünyaya geldi.
- Bâbâîler İsyanı patlak vermişti ve Anadolu Selçuklu Devleti, Köseadağ Savaşı'nda Moğollara mağlup olarak çöküş dönemine girmişti.
- Yunus adını gerçekten ona ailesi mi vermişti, bilinmez.
- Ancak günümüze adının ulaşmasını sağlayan şiiirleriydi.
- Çünkü hemen her şiiirinde adının Yunus olduğunu söyleyecekti.
- Emre lakabıysa, on bir şiiirinde geçecekti...
- Hakkında çok az şey bilindiğinden, zamanla efsaneler onun hayat hikâyesini oluşturmaya başladı.
- Hacı Bektaş veli ve Taptuk Emre, erenler mertebesine ulaşmasında büyük etkisi vardır.

- Bazı şiiirlerinde şehir şehir yürüyüp dost sorduğunu, Urum'da, Şam'da kendisi gibi bir garip bulamadığını anlatıyordu; aşık olup gurbet ellerde Mecnun gibi geziniyordu...
- Tüm sanat yaşamı boyunca Yunus Emre, halka hitap etti. Halka, kendi konuşma diliyle adeta seslendi.
- Yıllar sonra geri dönüp Taptuk Emre'nin elini öptüğünde erenler mertebesine ulaştığını fark ederek ayrılmıştı bu dünyadan.
- Varsayılan kayıtlara göre yıl, 1320 idi.
- Yaratılmışı hoş görüyordu; yaratandan ötürü.
- Yunus Emre öylesine çok sevildi ki, Anadolu'nun birçok yerinde adına mezarlar yaptırıldı.
- Risalettün Nushiye ve Divan adlı iki eseri yayımlandı.
- Eserlerine başka aşıkların da eserleri karıştı.
- Zamanla titiz bir çalışmayla ayıklanacak ve bugünkü haline getirilecekti.

BİLİM VE SANAT

Rölyef	Kabartma
Bimaret	Akıl Hastanesi
Arabesk	Geometrik desenli halı
Vitray	Cam süsleme sanatı
Malakarî	Duvar kabartma sanatı
Kündekârî	Ahşap işçiliğine dayalı el sanatı
Neccar	Marangoz
Telkari	Maden işçiliğine dayalı el sanatı

DİVRİĞİ KÜLLİYESİAnadolu'daki EN ESKİ KÜLLİYE*Mengücekler dönemine ait***Kayseri Hunat Hatun Külliyesi***Anadolu Selçuklu Devleti* döneminde yapılan*I.Aleaddin Keykubat'ın eşi*İLK KÜLLİYE**Gevher Nesibe Şifahanesi****II.Kılıçarslan'ın kızı***Anadolu'da açılan İLK ŞİFAHANE. Aynı zamanda bu yapıda açılan dünyanın İLK PSİKIYATR KLİNİĞİ de bulunmaktadır.***Yağbasan Medresesi
(Çukur Medrese)**Anadolu'daki İLK MEDRESE 1151*Danışmentliler dönemine ait***Kayseri Koca Hasan Medresesi
ASD'YE AİT İLK MEDRESE 1193****Diyarbakır Ulu Cami**ANADOLU'DAKİ İLK CAMİ*(Amid, -Abbasi Halifesi- 639'da Diyarbakır'ı ele geçirince **Mar Toma Kilisesini camiye çevirdi**)***Konya Sahip Ata Cami***ANADOLU SELÇUKLULARI'na ait*İLK AHŞAP CAMİ**Alay Han**ANADOLU'DAKİ İLK KERVANSARAY

II.Kılıçarslan döneminde tamamlandı

Aksaray – Kayseri yolu üzerinde

DİNİ MİMARİ	SİVİL MİMARİ	ASKERİ MİMARİ
Cami	Saray	Kale
Mescit	Köşk	Sur
Medrese	Han	Burç
Türbe	(Kervansaray)	
Kümbet	Hamam	
Külliye	Köprü	
Tekke	Darüşşifa	
Zaviye	İmaret	
	Bimaret	

Dini Mimaride

- ✓ **Türbe:** Dört duvarının üzerleri kubbe ile örtülen mezarlara denir. Dini büyükler defnedilmiştir.

Camiler, mescitler, medreseler, türbeler.

- ✓ **Kümbet:** Silindirik, çokgen gövdeli, konik veya piramit çatılı olan mezarlara denir. Devlet büyükleri ve önemli siyaset büyükleri defnedildi

Külliyeler, tekke ve zaviyeler.

Mimaride,

- ✓ Kümbetlerde Orta Asya Türk özelliklerini görmek mümkündür.

Ağaç, ahşap, çini tuğla ve alçı kullanıldı

- ✓ Dış mimaride en çok taş işçiliği kullanıldı
- ✓ Maden işlemeciliği gelişmiştir.

Süslemede

- ✓ Halı ve kilim dokuma, tezhip (kitapları yaldız ve boya ile süsleme), minyatür, hat, nakkaşlık, ebru, kakmacılık, ciltçilik, kabartma, çinicilik, bitki, hayvan (kuş ve balık)

Musikide

- ✓ Nevbet, ordu müziğinde önemli bir yer tutar.
- ✓ Mevlevi ve ahi ayinlerinde görülen müzik ve raks, tasavvuf müziğinin ilk örneklerini teşkil eder

- ✓ Anadolu Selçukluları ve beylikler döneminde paralarda ve armalarda **Arslan** kullanıldı

- ◆ Selçukluların sembolü olan “**çift başlı kartal**” ve başka hayvan figürleri surlarda ve diğer yapılarda kullanılmıştır.
- ◆ Devletin sembolü olan **Çift Başlı Kartal** Konya surlarında kullanılmıştır.

Minareden düşenin parçası bulunur, bulunur da; gönülden düşenin parçası bulunmaz.

Montaigne

KURULUŞ DÖNEMİ GELİŞMELERİ

Anadolu'nun Jeopolitik Konumu

- ❑ **Jeopolitik;** bir yerin bulunduğu coğrafyanın o bölgeye kazandırdığı önem doğrultusunda devletlerin ürettiği politikadır.
- ❑ **Anadolu;** Jeopolitiği nedeniyle tarihin ilk dönemlerinden itibaren yerleşim için ideal bir bölge olmuştur.
- ❑ Anadolu'nun bu özelliklerinin de etkisiyle XI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bölgeye, Oğuz göçleri artarak devam etmiş ve buna bağlı olarak Anadolu'nun Türkleşmesi hızlanmıştır.

Türk göçleri sırasında Bizans egemenliğinde bulunan Anadolu'daki gayrimüslimler;

- ✓ Bizans'taki taht kavgaları,
- ✓ İdarecilerin keyfî uygulamaları,
- ✓ Kargaşa ortamı,
- ✓ Alınan ağır vergiler, nedeniyle Anadolu'da Bizans hâkimiyetinde yaşayan halk, Türk egemenliğini direnmeden kabul etmiştir.

RİVAYETLER İÇİNDE BİR BEYLİK

- Osmanlı Beyliği'nin kurucularının; Menşei, hangi boya mensup oldukları, Anadolu'ya ilk ne zaman geldikleri, hangi yörelerde yaşadıkları ve hatta beyliğin tam olarak ne zaman ve nerede kurulduğu günümüzde tartışma konusudur.
- Nedeni Kuruluş Dönemi kaynaklarının yetersizliğidir.
- Kuruluş Dönemi'nde yaşanan askerî ve siyasi gelişmeleri anlatan kaynaklar vardır:

Bizans tarihçileri

- ✓ Pachymeres (Pakimires)
- ✓ Nikephoros (Nikeforos)
- ✓ Kantakouzenos (Kantakuzen)

Arap Kaynakları

- ✓ İbn-i Batuta
- ✓ El-Ömerî
- ✓ İbn-i Said

İbn-i Haldun bunlara örnektir.

- Osmanlı Tarihinin En Eski yerli ve milli Kaynakları bulunmaktadır.
- Osmanlılar hakkında ilk tarihî bilgiler, Orhan Bey'in imamı İshak Fakih'in oğlu Yahşî Fakih tarafından kaleme alınan "Yahşî Fakih Menâkıbnâme"dir.

- ✓ Aşıkpaşazâde, "Aşıkpaşazâde Tarihi"
 - ✓ Ahmedî'nin "İskendernâme"si
 - ✓ Neşrî
 - ✓ Oruç Bey Enverî
 - ✓ Ruhi Çelebi
 - ✓ Karamanî Mehmet Paşa
- gibi tarihçilerin eserleri de önemlidir.*

İnsanın bilgisizliği bir hatadır ve bilgisizliğinden kendisi sorumludur.

Milan Kundera

Osmanlı Beyliğinin Kuruluşu

- ☞ Kayılar
- ☞ 1230 yılındaki Yassı Çimen Savaşında
- ☞ Alaeddin Keykubat / Uç Beyliği
- ☞ Karacadağ, Söğüt ve Domaniç
- ☞ Bitinya
- ☞ Gündüz Alp
- ☞ Wittek (Vitek), Mehmet Fuat Köprülü ve Halil İncalcık

- ✓ Osmanlılar; Oğuzların, Bozok Kolu'na bağlı Günhan Soyu'nun Kayı Boyu'na mensuptur.
- ✓ Selçuklular ise Oğuzların Üçok koluna bağlı Kınık Boyundandır.

- ❑ **Kayılar** Selçuklularla birlikte Malazgirt Savaşı sonrasında Anadolu'ya gelmişlerdir.
- ❑ **1230 yılındaki Yassı Çimen Savaşında** Harzemşahlara karşı Anadolu Selçukluları ile birlikte savaşmışlardır.
- ❑ **Alaeddin Keykubat** Kayıları bu hizmetleri karşılığında **uç beyliği** olarak Batıya gönderdi.
- ❑ Ankara yakınlarındaki **Karacadağ, Söğüt ve Domaniç** bölgesine yerleştiler.
- ❑ Bugünkü **Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Bursa, İznik, Düzce, Yalova, Bolu, Bartın ve Zonguldak** illerini kapsayan coğrafi alanın Antik Çağ ve sonrasındaki dönemde (Türklerin bölgeye gelişine kadar) ki adı **Bitinya'dır**. -Toprakları verimlidir-
- ❑ Bilinen ilk beyleri **Gündüz Alp**'tir.

- ❑ Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerine çalışmalar yapan tarihçilerin ileri sürdüğü görüşler farklılık göstermektedir.
- ❑ Özellikle Paul **Wittek (Vitek)**, **Mehmet Fuat Köprülü ve Halil İncalcık**, beyliğin kuruluşu ile ilgili önemli teoriler ortaya atmışlardır.
- ❑ Araştırmalar sonucunda bulunacak her yeni bilgi ve belge, mevcut bilgileri tamamlayabilir, daha anlaşılır hâle getirebilir veya tamamen değiştirebilir.

Osmanlı Devletinin Kısa Zamanda Büyümesini Hazırlayan Şartlar

Coğrafi Konum

- ❑ Beyliğin bulunduğu bölge önemlidir.

Beylerin durumu

- ❑ Osmanlı Beyliğinin başına geçen beylerin halkla çok iyi kaynaşmaları

Beyliklerin durumu

- ❑ Anadolu'daki beyliklerin çoğu Osmanlı Beyliğini önemsemediler.
- ❑ Kendilerini ASD'nin varisçisi olarak gördüler.
- ❑ Birbirleri ile mücadele halindeydiler.

Teşkilat Yapısı

- ❑ Osmanlı Beyliği'nin çok iyi teşkilatlanması, iyi bir devlet yapısı oluşturması

Tımar Politikası

- ❑ Anadolu, Rumeli ve Balkanlar'da uyguladığı toprak politikasıdır.
- ❑ Kalıcı olmak amaçlandı

Yüzyıl Savaşları 1337 – 1453

- ❑ İngiltere / Fransa yapılan toprak savaşlarıdır.
- ❑ Kendi aralarında savaş halinde olduklarından Osmanlı Batı ilerleyişini gerçekleştirdi.

Hâkimiyet Anlayışları

- ❑ İktidarı tek elde toplamayı başarmaları
- ❑ Merkezîyetçi yapıya sahip olmaları

Bizans'ın Durumu

- ❑ Bizans'ın otoritesinin zayıflaması, iç karışıklık, halkın bıkkınlığı, iktidar çatışmaları.

İstimalet Politikası

- ❑ Balkanlardaki halka uygulanan hoşgörü politikasıdır.
- ❑ İskân ve İstimalet politikasında kalıcı olmak amaçlandı.

İskân Politikası

- ❑ Göç eden Türkmenlerin Balkanlara yerleştirilmeleri

Amaçları

- Anadolu'dan Tatar ve Türkmen boylarını fetih yerlerine yerleştirme
- Türk şehirlerinin önceki canlılığını bozmama
- Fetih bölgelerinin hukukuna riayet etme
- Mezhep kavgalarına girmeme
- Önceki Türklerin yardımlarını alma

- Göçleri teşvik ederek Peçenek ve Uzların desteğini alma, adalet sağlama

Gaza ve Cihat Anlayışı

- ❑ Fethedilen toprakların Türkleştirilip, Müslümanlaştırılmasıdır.
- ❑ Böylece kalıcı olmak amaçlanmıştır.

OSMANLI – BİZANS İLİŞKİLERİ**a- Balkanlardaki Durum**

- Bizans devletinin otoritesi zayıflamış, halkın memnuniyetsizliği artmıştır.
- Balkanlarda siyasi birlik yoktur.
- Balkanlarda Bulgar, Sırp ve Macar ve Venedik krallıkları bulunuyordu..

b- Bizansın Durumu

- Otorite boşluğu bulunmakta idi.
- Taht Kavgaları vardı.
- Halk üzerinde Haçlı Seferlerinin etkisi büyüktü.
- Tekfûr baskısı fazlaca etkili idi.

c- Anadolu'da Durum

- XIII. yy. da Anadolu Selçuklu Devletinin otoritesi zayıflamış, pek çok yeni beylik kurulmuştur.
- Anadolu'ya hakim olan İlhanlı Devleti de zayıflıyordu.

- Trabzon bölgesinde bir Rum devleti ve Anadolu'nun güneyinde Memlük devleti bulunuyordu.
- Ahilerin Anadolu'da etkileri artmıştı.

Osman Bey (1299-1324)

- ☞ **Fahruddin**
- ☞ **Tuğra**
- ☞ **Söğüt / Mudanya**
- ☞ **Rabia Balâ Hatun**
- ☞ **Bitinya / Karacahisar**
- ☞ **Bafeon**
- ☞ **İlk para / Bakırdan**
- ☞ **Aşiretlikten → Beyliğe**

- **Osman Bey**, *Fahruddin (dinin seçkini)* olarak anıldı
- Beyliğe adını veren kişidir.
- Tuğrası olmayan tel padişahdır.
- Babası Ertuğrul Bey'den sonra Osman Bey (1299-1324) beyliğin başına geçmiştir.
- *Osmanlı'nın ilk beylik merkezi SÖĞÜT (Osmanlı daha devlet değil / Bilecik'in alınması sonrası yapıldı)*
- **Mudanya** alındı
- Ahilerin desteği için Şeyh Edebali'nin kızı **Rabia Balâ hatun** ile evlenmiştir.
- Anadolu'da Selçuklu Devleti'nin varlığını yitirmesi ile bağımsızlığını ilan etti. (III. Alaeddin Keykubat'ın İran'a götürülmesi, 1299)

- Dönemin önemli şahısları: Aygıt Alp, Turgut Alp, Konur Alp, Hasan Alp, Akça Koca, Gazi Abdurrahman, Samsa Çavuş gibi savaşçılar bağımsız hareket etmiştir.
- **Bitinya Bölgesi**'ndeki etkisini artıran Osman Bey, önce İnegöl tekfurunu, Domaniç Beli Savaşı'nda yenmiş sonra da **Karacahisar Kalesi**'ni almıştır.
- Turgut Alp'i İnegöl kuşatmasıyla görevlendirmiş ve burası da 1299'da fethedilmiştir.
- Mekece, Lefke, Akhisar ve Geyve'yi aldı.
- Bizanstan ilk olarak (**Koyunhisar Savaşı**) **Bafeon'u aldı.** (1301).
"İlk Osmanlı – Bizans Savaşı"
- İlk Osmanlı parasını –bakırdan- bastırdı.
Aşiretlikten beyliğe geçildi.
- Osman Bey'in yerine Orhan Bey (1324-1362) geçti.

Orhan Bey (1324-1362)

- **Sultan Unvanını** ilk kullanan hükümdardır.
- **Tuğrası** olan ilk padişahdır.
- **1326'da** Bursa'yı alarak başkent yaptı

BEYLİK MERKEZLERİ

Söğüt

Karacahisar

Bilecik

DEVLET BAŞKENTLERİ

Bursa

İznik

Edirne

İMPARATORLUK BAŞKENTİ

İstanbul

- ❑ Orhaneli, Gemlik, Ulubat kalelerini aldı.
- ❑ **1327 ilk tershane KARAMÜRSEL'de** kuruldu
- ❑ **1329'da** Bizans, İmparatoru (Andranikos) ile yaptığı **Maltepe Savaşı'nı (Pelakanon)** kazanarak İznik'i aldı.

- ✓ Bizansla yapılan ilk meydan savaşıdır.
- ✓ İznik başkent yapıldı.

- ❑ **1337'de İzmit'in Fethi** gerçekleşti. "Kocaeli yarımadasının fethi tamamlandı"
- ❑ **1345'te** Karesioğullarını iç karışıklıktan yararlanarak aldı ve Marmara'daki donanmalarından yararlandı.

- ✓ Savaş yapılmadan alındı.
- ✓ İlk alınan beyliktir.
- ✓ Anadolu siyasi birliği sağlamada ilk adım atıldı.
- ✓ "Son adım Yavuz'un Dulkadiroğullarını almasıdır."
- ✓ **1345'te** Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa Rumeli'ye geçmiştir. (Karesioğullarının katkısı ile)
- ✓ Ece Halil, Evronos Bey, Hacı İlbey yardımcı olmuştur.

Türk İslam bilgini olan **İBN-İ BATUTA**

Türk hükümdarlarının en ulusu, teşkilatçı, toparlayıcı ve askeri bir deha olarak nitelendirdiği Osmanlı padişahı Orhan Beydir.

- ✓ Bizansta taht kavgalarına müdahale edilmiş, Kantakuzen'e destek verilmiştir.
- ✓ Karşılığında Çimpe Kalesi ve Kanta Kuzen'in kızını alınmıştır.
- ✓ **Rumeliye geçiş kolaylaştı**

- ❑ **1354'te** Ankara alındı.

TEŞKİLATLANMA ÇALIŞMALARI

- ❑ **İlk iskân politikası uygulandı**

"Doğudan Türkmenler Balkanlara yerleştirildi."

- ❑ **İlk Medrese kuruldu" İZNIK"**

"İlk Müderris **DAVUD-U KAYSERİ**"

- ❑ **Osmanlı'daki ilk cami "İZNIK"**

"**HACI ÖZBEK CAMİ**"

- ❑ **İlk adli örgüt**

"İlk Kadı **KARAMANLI DURSUN FAKİH**"

"İstanbul'un ilk kadısı **HIZIR REİS**"

- ❑ **İlk güvenlik teşkilatı kuruldu**

"Sancaklara Kadı ve Subaşı atandı"

- ❑ **İlk vakıf teşkilatı kuruldu**

❑ İlk divan teşkilatı kuruldu

- ◆ Padişah kadı, müftü, vezir
- ◆ **Başkanı padişaktır** ve karar merciidir.
- ◆ Ancak Fatih döneminde **Vezir-i Azam divan başkanlığına** getirildi.
- ◆ Böylece danışma mercii haline getirildi.
- ◆ II. Mahmut döneminde kaldırıldı. Yerine **NAZIRLIKLAR** kuruldu.
- ◆ Hükümet işleri için **HEYET-İ VÜKELA** kuruldu

❑ İlk vezirlik makamı kuruldu

“İlk Vezir **ALEADDİN PAŞA**”

❑ İlk gümüş para basıldı.

“İlk akçe-i Osmanî”

❑ İlk düzenli ordu kuruldu

“Yaya ve müsellem”

❑ İlk sancak usulünü başlattı

- ◆ **Sancaktan gelen ilk padişah I. Murat**
- ◆ Sancak'tan gelen *son padişah III. Mehmet*
- ◆ Sancak usulünü kaldıran I. Ahmet

- ✓ **ÖSYM** Sancak usulünü kaldıranın **III.Mehmet** olduğunu kabul ediyor.
- ✓ **MEB** kaynaklarında ise **I. Ahmet** ifade ediliyor.

- ✓ Teşkilatlanma çalışmaları nedeniyle Kayılar, **BEYLİKTEN DEVLETE GEÇTİ**

I.Murat (Hüdavendigâr) 1362-1389

- ❑ Kardeşlerini öldürerek tahta çıkan ilk padişah

- ❑ Kardeş katlini;

- ✓ *Filen ilk I.Murat*
- ✓ *Yasalaştıran Fatih*
- ✓ *Resmen ilk uygulayan Yavuz*

- ❑ Savaş alanında şehit düşen ilk padişah

- ❑ Hünkâr, Hüdavendigâr ve Gazi lâkaplarıyla tanınır

ANADOLU POLİTİKASI

- ❑ **Ahilerin isyanı bastırıldı, Ankara** alındı

- ❑ **Germiyanogulları** çeyiz yoluyla alındı

- ❑ **Hamitoğulları** para yoluyla (80 bin altın) alındı

- ❑ İlk defa Karamanoğulları ile mücadele edilmeye başlandı

- ✓ Karamanoğulları **KESİN OLARAK II.Bayezit döneminde** Osmanlı'ya bağlandı

Teslim olunmadan sadık olunmaz.

Ramiz Dayı

BATI POLİTİKASI

- ❑ 1363 **Sazlıdere Savaşı** ile Edirne, Bulgarlardan alındı ve Sırp sındığı savaşı sonrası başkent yapıldı

- ✓ I.EDİRNE FATİHİ I.MURAT
- ✓ II. EDİRNE FATİHİ **ENVER PAŞA**

- ❑ 1364 **Sırp sındığı Savaşı (I.Çirmen Savaşı)**

- ✓ Haçlılarla yapılan ilk savaş
- ✓ Edirne, **BAŞKENT OLDU**
- ✓ Bulgar Krallığı himaye altına alındı
- ✓ KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİ ilk defa düzenlendi

- ❑ 1371 **II.Çirmen Savaşı**

- ✓ *Sırlar Osmanlı himayesine girdi*
- ✓ 1878 Berlin Antlaşması ile bağımsız oldular.

- ❑ 1387 Ploşnik Mağlubiyeti

“Haçlılara karşı alınan ilk yenilgi “
(Pusuya düşürüldük ☹)

- ❑ 1389 I.Kosova Savaşı

- ✓ **İlk defa top kullanıldı**
- ✓ **İlk defa topçu ocağı kuruldu.**
- ✓ I.Murat savaş alanında şehit düştü.
- ✓ **Savaş alanında şehit düşen ilk ve tek padişahtır.**

Önemli Bilgiler

- ❑ **İlk Defterdarlık makamı kuruldu**

- ✓ İlk Defterdar Mihallîç Kadısı
ÇELEBİ BİN MEHMET

- ❑ **İlk kazaskerlik makamı kuruldu**

- ✓ İlk Kazasker;
ÇANDARLI KARA HALİL HAYRETTİN PAŞA

- ✓ **I.Murat**, Kazaskerlerin padişahla bir seferlere katılmasını kanun haline getirdi

- ❑ “Ülke hükümdar ve oğullarına aittir anlayışı” geçerli oldu

- ✓ **Osman ve Orhan Gazi dönemlerinde** ülke hükümdar ve ailesine...
- ✓ **Fatih döneminde** ülke hükümdara aittir.

- ❑ **İlk Vezir-i Azam ataması yapıldı**

- ✓ **İlk Vezir Azam ÇANDARLI ALİ PAŞA**
- ✓ Kara Timurtaş Paşa da vezir olarak atanınca Çandarlı Ali Paşa başvezirliğe yükseldi

- ❑ **İlk mali teşkilat kuruldu**

- ❑ **İlk Pençik Sistemi kuruldu (1/5)**
(Devşirmenin sisteminin temeli)

- ❑ **İlk Pençik Kanunu çıkarıldı**

Pençik Sistemi:

- ✓ Devşirme sisteminin temelidir.
- ✓ Ordunun artan asker ihtiyacı karşılamak için Balkanlarda ele geçirilen yerlerden her beş Hristiyan aileden birinin küçük yaşlardaki çocuğu alınarak Türk – İslam geleneklerine göre yetiştirilip asker ocağına alınmasıdır.

- İlk defa Tımar sistemi uygulandı.

- ✓ II. Mahmut döneminde kaldırıldı.
- ✓ Anadolu'da **REDİF BİRLİKLERİ**
- ✓ Rumeli'de **MÜŞİRLİKLER** kuruldu

UYARI !

- ✓ “Tımar sistemiyle ilgili belgeye dayalı ilk atıf *Orhan Bey dönemine kadar gitmektedir.*
- ✓ Osman Gazi tarafından kumandanlarına dağıtılan timarların daha çok yurtluk (apanaj) kabilinden veya Doğu Anadolu Türkmen devletlerindeki “tiyûl” ya da “ülke” şeklindeki yurt tarzında olduğu anlaşılmaktadır.
- ✓ Ülke veya yurt terimleri, Osmanlılar'ın yönetimine geçtikten sonra aynı bölgelerde kalıtsal yurtluklar için kullanılmaya devam etmiştir.”

Kaynak “İslâm Ansiklopedisi”

- “İslam Ansiklopedisinde **İlk tımar sistemi için Orhan Gazi ifadesi yer almaktadır.**”

İmkânsız şey şiir yazmak âşıkın eğer ve yazmamak, aylardan nisansa.

Orhan Veli Kanık

Devşirme Sistemi

- ✓ Pençik sisteminde sadece 5 Hristiyan aileden birinin çocuğu alınırken Devşirme sisteminde bu genelleştirilmiş askeri amacın yanında devlet adamı olarak da gayri müslim çocuklar Türk – İslam geleneklerine göre yetiştirilerek devlet kademelerinde görev verilmiştir.

- İlk Devşirme Sistemi uygulandı (Rumeli'de)

Devşirme Sistemini;

- ✓ Rumeli'de ilk uygulayan I.Murat
- ✓ Anadolu'da ilk uygulayan I.Mehmet
- ✓ **Kanunlaştıran II.Murat'tır.**

- İlk Acemioğlanlar Ocağı kuruldu (Gelibolu)

“Burada yetişin devşirmeler ordu kademelerinde görev aldılar.”

- İlk Kapıkulu Ocağı kuruldu (Edirne)

“Burada yetişen devşirmeler devlet kademelerinde görev aldılar.”

- İlk Yeniçeri Ocağı kuruldu

- ✓ II. Mahmut kaldırdı. / **VAKA-İ HAYRİYE 1826**
- ✓ Yerine, **ASAKİR-İ MANSURE-İ MUHAMMEDİYE** kuruldu

- İlk topçu ocağı kuruldu

- ✓ İlk top **I.Kosova savaşında** kullanıldı.

Sancak Usulü:

- ✓ Osmanlı'da **şehzadelerin** devlet tecrübesi kazanmaları için, sancaklara gönderilmesi onların devletin başına geçtikten sonra tecrübe kazanmalarını sağlıyordu. Yanlarına **LALA** adı verilen tecrübeli bir devlet adamı verilmiştir.
- ✓ Bu sistem Selçuklu Devletinde de uygulanmıştır. **ATABEY**'ler **Meliklerin** eğitiminden sorumlu olmuştur.
- ✓ Eski Türk devletlerinde uygulanmıştır. **ATAMAN**'lar **Tiginlerin** eğitiminden sorumlu olmuştur.

İLK TÜRK DEVLETLERİ	SELÇUKLULAR	OSMANLI
TİGİN	MELİK	ŞEHZADE
ATAMAN	ATABEY	LALA

- Sancaktan gelen **ilk** padişah I.Murat'tır.

- ✓ Sancaktan gelen **son** padişah **III.MEHMET**

- Merkezi **MANASTIR** olan **Rumeli Beylerbeyliği** kuruldu

- ✓ Oğlu Yıldırım Bayezit döneminde **KÜTAHYA** merkezli **Anadolu Beylerbeyliği** açıldı.
- ✓ Kuruluş döneminde iki olan eyalet sayısı yükselişte otuz dörde çıktı.
Sebebe: Sınırların **genişlemesi**
- ✓ II.Mahmut döneminde **Vilayet Sistemine** geçildi.
Sebebe: Sınırların **daralması**

- ✓ "Padişahlığı boyunca Hıristiyanlara papalıktan daha iyi muamele etmiştir" diyerek I.Murat'ın hoşgörüsüne vurgu yapan **TARİHÇİ GIBBONS**'tur

Yıldırım Beyazıt (1389-1402)

- ✓ 1388 yılında babasının Karamanoğlu Alaaddin Beye karşı verdiği "**Frenk Yazısı Çarpışması**"nda sergilediği yetenek ve atılganlığından dolayı "**YILDIRIM**" lâkabını almıştır.

- Savaş meydanında **tahta çıkan ilk** padişah
- Savaş meydanında **esir düşen ilk** padişah
- Cülus **bahşişini dağıtan ilk** padişah

- ✓ Yasalaştıran → **FATİH**
- ✓ Kaldıran → **I.ABDÜLHAMİT**

- Anadolu'da **Türk siyasi birliğini sağlayan ilk** padişah

- ✓ Germiyan, Saruhan, Aydın, Menteşe, Candar, Karamanoğlu ve Kadı Burhaneddin beyliklerini Osmanlı ülkesine katmıştır.

- Osmanlı'daki **ilk Darüşşifa'yı açtıran** padişah

- ✓ **Yıldırım Darüşşifası** → **BURSA**'da (ilk tıp medresesi / ilk hastane)
- ✓ **İlk Başhekim** → **TABİP HÜSNÜ**

- ❑ **Kütahya Merkezli Anadolu Beylerbeyliği** oluşturdu
- ❑ Ekonomik gelişmeyi sağlamak için Venedikli tüccarlara imtiyazlar vermiştir.
- ❑ İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahı

Yıldırım, İstanbul'u dört defa kuşattı

- ✓ **1391'de ilk kuşatma** sonrası Haçlılarla, Niğbolu Meydan Muharebesi yapıldı **1396**

Yıldırım'a halife tarafından "**Sultan-ı İklîm-i Rum**" unvanı verildi

- ✓ **İkinci kuşatma** sonrası Bizansla antlaşma imzaladı / ilk
- ✓ **Üçüncü Kuşatmada** öncesi Anadolu Hisarı'nı (Güzelce Hisarı) yaptırdı
- ✓ **Dördüncü Kuşatma** Timur tehlikesi nedeniyle kaldırıldı. Ankara Savaşı yapıldı 1402

NİĞBOLU SAVAŞI (1396)

Nedeni:

- Haçlıların Türkleri Balkanlardan atmak ve Bizans'a yardım etmek.

Sonuçları:

- Macar, Bulgar, Fransız, İngiliz, İskoç, Lehistan, Avusturya, İtalya, İsviçre, Rodos ve Eflaklıların katıldığı bu savaşta Osmanlılar galip geldi.
- Bosna ve Eflak Osmanlılara bağlandı.
- İstanbul'un ikinci kez kuşatılması gerçekleşti (1397).
- Karamanoğulları ile Akçay savaşı yapıldı. (1397)
- Güzelce Hisar (Anadolu Hisarı) yapıldı.

AKINCI ŞİİRİ

*Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı ogün dev gibi bir orduyu yendik*

Ak Torgalı Beylerbeyi haykırdı: İlerle!

Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilerle

..... *Yahya Kemal Beyatlı*

☞ **Yahya Kemal Akıncı Şiirini** Niğbolu Zaferine ithafen yazmıştı

- ❑ Osmanlı'da Bizans'la antlaşma imzalayan ilk padişah (**İkinci kuşatma sonrasında**)

✓ İstanbul'da bir Türk Mahallesi ve Cami yapılmasını sağladı.

✓ Bizans Osmanlı üstünlüğünü tanıdı.

1397 AKÇAY SAVAŞI

Kendisine karşı kurulan ittifaklarda yar alan **KARAMANOĞULLARI** BEYLİĞİNİN topraklarını ele geçirdiği savaşın adıdır.

Ankara Savaşı (1402)

Nedenleri:

- Osmanlı Devleti'nin Timur Devleti ile sınır olmaları.
- Timur'un Osmanlı topraklarını ele geçirme isteği

"Timur Altınordu Devletine son vermişti. İran, Irak ve Kuzey Hindistan'ı ele geçirmiş; sıra Osmanlıya gelmişti."

- Timur'un Çin seferine çıkmadan Batı sınırını güven altına almak istemesi.
- Osmanlı hâkimiyetinden kaçan beylerin Timur'u Timur'dan kaçan beylerinde Yıldırım'ı kışkırtmaları

"Karayusuf ve Ahmet Celayir'in Yıldırıma sığınmaları"

- **Yıldırım'ın Erzincan ve Kemah'ı alması** üzerine ;

Timur'un Sivas'ı yakıp yıkması.

- Timur'un, Yıldırım Beyazıt'ın şehzadelerinden birini yanına istemesi,
- Mektuplarla birbirlerine hakaret etmeleri
- İki hükümdarların da **Türk-İslam dünyasının lideri** olmak istemeleri

Sonuçları:

- Yıldırım Beyazıt, Timur'a yenildi, esir düştü, 1 yıl sonrada üzüntüsünden öldü.
- **Anadolu Türk birliği bozuldu.**
- **Tekrar beylikler kuruldu.**
"Yavuz dönemine kadar bu durum sürdü."
- **Osmanlı Devleti yıkılma tehlikesi geçirdi.**
(Kösedağ Savaşı'nın sonuçları ile benzerlik vardır).
- **Yıldırım'ın oğulları arasında taht kavgaları başladı.**
- **Osmanlı Devleti Fetret Devrine girdi.**
"Bu dönem 13 yıl sürdü."
- **Osmanlıların Balkanlardaki ilerlemeleri durdu.**
- **İstanbul'un alınışı gecikti.**

**Yalnız yaptıklarımızdan değil,
yapmadıklarımızdan da sorumluyuz.**

Moliere

Balkanlarda;

- ✓ Osmanlı adaleti ve hoşgörüsü
- ✓ Tımar sisteminin olumlu etkisi
- ✓ İskân siyasetinin etkisi
- ✓ Balkanlarda birlik olmaması

Osmanlı yönetimine karşı hareketleri önledi.

Fetret Dönemi (1402-1413)

- Yıldırım Beyazıt'ın Timur'a yenilmesinden, Çelebi Mehmed'in hükümdar olmasına kadar geçen döneme Fetret (Kargaşa) devri denilir.

Bu dönemde Yıldırım Beyazıt'ın dört oğlu

- ✓ **Süleyman Çelebi, Rumeli'de**
- ✓ **İsa Çelebi, Balıkesir'de**
- ✓ **Musa Çelebi, Bursa'da**
- ✓ **Çelebi Mehmet ise Amasya'da**
Padişahlıklarını ilan ettiler.

- Kardeşleri ile mücadele sonunda Çelebi Mehmet Osmanlı tahtına tek başına oturdu.

- ✓ Fetret Devrinde Musa Çelebi İstanbul'u kuşatmıştır.

Yolun kendisi bir yere varmaktan daha güzeldir.

Gautama Buddha

I. Mehmet (Çelebi) Dönemi
(1413-1421)

- ❑ Anadolu'da Devşirme Sistemini uygulayan ilk padişah I.Mehmet'tir.

- ✓ Rumeli'de ve - ilk - uygulayan **I.MURAT**'tir.
- ✓ Kanunlaştıran **II.MURAT**'tir
- ✓ Fetret döneminde pençik sistemi yetersiz kaldığı için Anadolu'da Devşirme sistemi daha genel uygulandı.

- ❑ Balkanlarda barışçı bir siyaset izledi.
- ❑ Saruhanoğullarını aldı, Menteşeoğullarını Osmanlıya bağladı

- ✓ Devletin **ikinci kurucusu** kabul edilir.

- ❑ **İlk kez** Venedik'le savaşıldı / **1416 – Çalı Bey**

- ✓ Yenildik ancak Çanakkale ablukası kaldırıldı

- ❑ 1420 Şeyh Bedrettin İsyanı / Antalya, Burdur, Keçiborlu dolaylarında çıktı.

- ✓ Osmanlıdaki **ilk dini / siyasi** ayaklanma

Ayrıca;

- ✓ İzmir'de **Börklüce Mustafa**;
- ✓ Manisa'da **Torlak Kemal** ayaklanmaları çıktı

- ❑ **Düzmece Mustafa** olayı çıktı

- ✓ Timur'un esir olarak götürdüğü ve sonradan ortaya çıkan Düzmece Mustafa'nın isyanıdır.
- ✓ Mustafa'nın gerçek mi yoksa düzmece mi anlaşılamadığından "Düzmece Mustafa" diye anılmıştır.

II. Murad Dönemi (1421-1451)

- ❑ Şiirlerinde mahlası **MURADİ** /istenen, arzu edilen

- ✓ II. Murat'tan itibaren Osmanlı padişahları şiirlerinde Mahlas kullandılar.

- ❑ Osmanlı halkının imar işlerine önem verip pek çok eser bıraktığı için "**Hayır Babası**" diye andığı padişahtır.

- ✓ II. Abdülhamit ise camiden çok eğitim kurumları açtığı için **MAARRİPERVER (Eğitimsever)** olarak anılmıştır.

- ❑ Osmanlı'da iki defa tahta çıkmıştır.

Osmanlı'da **iki defa tahta çıkan** padişahlar

- ✓ **II. Murat / II. Mehmet / I.Mustafa**

- ❑ Kendi isteği ile **tahttan çekilen** tek padişahtır

- ❑ **Şehzade Mustafa** isyanını bastırdı. İznik'te yakalattı idam edildi.

- ❑ **Düzmece Mustafa** Rumeli'de yakalanarak idam edildi.

- ❑ Düzmece Mustafa isyanına destek veren **Bizans'ı kuşattı 1442 (Tehdit amaçlı)**

Osmanlı'da **İstanbul'u kuşatan** padişahlar

- ✓ Bayezid / **II. Murat / II. Mehmet**

Not: Şehzade Musa Çelebi de kuşattı **1412**

Osmanlı'da **Belgrat'ı kuşatan** padişahlar

- ✓ **II. Murat / II. Mehmet / I.Süleyman**

- ❑ Anadolu'da; Candaroğulları, Hamitoğulları, Menteşeoğulları, Tekeoğulları, Germiyoğulları, Taceddinoğulları tekrar hâkimiyeti altına aldı.

Hamitoğulları: 80 bin altın karşılığı para yoluyla alındı.

Germiyoğulları: Oğlu Şehzade Bayezit'i Germiyoğullarının kızı ile evlendirdi. Kütahya, Tavşanlı, Simav dolayları çeyiz yoluyla alındı.

1444 İZLADİ DERBENT yenilgisi

- ❑ 1444 İzladı Derbent'te pusuya düşürüldük

Neden: Anadolu'daki iç karışıklıklardan Sırp ve Macarların yararlanmak istemeleri ve Hünyadi Yanoş'un Osmanlı ordusunu Niş'te pusuya düşürmesidir.

Sonuç: Haçlı ittifakına katılan Karamanoğulları Anadolu'da Akşehir ve Beyşehir'i işgal etmeleri üzerine anlaşma yapıldı.

- ✓ 1444 Edirne Segedin Antlaşması imzalandı
- ✓ Haçlılarla imzalanan ilk anlaşma

Önemi:

- ✓ Bu anlaşma **Haçlılarla Balkanlarda Osmanlı Devletinin imzaladığı ilk anlaşmadır.**
- ✓ Türk ilerleyişi Balkanlarda geçici bir süre durmuştur.
- ✓ Segedin Anlaşması sonunda **II. Murat tahtı On iki yaşındaki oğlu II. Mehmet'e bırakır.**
- ✓ Haçlılar bunun üzerine anlaşmayı bozar.
- ✓ **Geçersiz bir antlaşmadır.**

Osmanlı'da Geçersiz olan antlaşmalar

- ✓ 1444 Edirne Segedin Antlaşması **(Haçlılarla)**
- ✓ 1732 Ahmet Paşa Antlaşması **(İran'la)**
- ✓ 1878 Ayastefanos Antlaşması **(Rusya ile)**
- ✓ 1920 Sevr Antlaşması **(İtilaf Devletleri ile)**

Enderun Mektepleri / İç Saray Okulları

- ✓ Kelime anlamı iç saray okullarıdır.
- ✓ Devlet adamı yetiştirmek için küçük yaşlardaki gayri müslim çocuklar, Türk – İslâm geleneklerine göre yetiştirilerek vaktii geldiğinde devlet kademelerine yerleştirildi.
- ✓ II.Murat Edirne'de açtırdı.
- ✓ Ancak Oğlu Fatih'in, Devlet adamı olan Türkmen Çandarlı Kara Halil ile yaşadığı sorun sonrası Türkmenleri Devlet yönetiminden uzaklaştırmasıyla, babasının Edirne'de açtırdığı Enderun Mekteplerini kendisinin inşâ ettirdiği Saray-ı Cedit'e (Yeni Saray – Topkapı Sarayı) taşıdı.
- ✓ Böylece Fatih, Türkmenleri devlet yönetiminden uzaklaştırarak Devşirme kökenlileri devlet kademelerine yerleştirdi.

☐ Enderun Mektepleri açıldı → EDİRNE'de

- ✓ Gayr-i Müslim olanlardan memur olması için açıldı
- ✓ **Devşirme Sistemi** sistemli hale getirilip **KANUNLAŞTI**
- ✓ **II. Mahmut** döneminde kapatıldı.
- ✓ Yerine **Mekteb-i Maarifi Adliye** açıldı

Şahruh Olayı:

- ✓ Timur'un oğlu **Şahruh** Anadolu'da hâkimiyetini sürdürmek için Karamanoğullarını destekledi.
- ✓ II. Murad savaş yapma yerine Şahruh'a bağlılığını bildirdi.

☐ İlk Şeyhülislam **Molla Fenari'** dir.

- ✓ **Son** şeyhülislam **Medeni Mehmet Nuri Efendi**

☐ Osmanlıdaki ilk yenicheri isyanı olan **Buçuktepe İsyanı** yaşandı.

- ✓ II. Murat tahtı 12 yaşındaki Mehmet'e bırakınca yeniçeriler Edirne'de ayaklandı
- ✓ Bu durum **Buçuktepe isyanına** neden oldu.

Varna savaşı 10 Kasım 1444

- ✓ II. Mehmet'in Çandarlı'nın ağzından babasını tahta davet ettiği savaştır.

Neden:

- ☐ Çocuk yaştaki II. Mehmet'in tahta çıkması, Haçlıların harekete geçmesine ve Osmanlıları Balkanlardan atma düşüncesinin canlanmasına neden olur.
- ☐ Savaşa Papa teşvikli, Macar-Eflak, Polonya ve Hırvatlardan oluşan Haçlı birliği katılır.

Sonuç:

- ☐ II. Mehmet'in tekrar Osmanlı tahtına II. Murat'ı davet etmesi ve haçlıların kesin yenilgi almaları ile savaş sonuçlanır.

II. Kosova Savaşı 1448

Neden: Varna yenilgisi üzerine Haçlıların Öç almak gayesi ile yaptıkları savaştır.

Sonuç:

- ☐ Kosova'da haçlılar bozguna uğradılar.
- ☐ Balkanlardaki Türk hâkimiyeti kesinleşti.
- ☐ Balkanların fethi tamamlandı.
- ☐ Haçlılara karşı **Son savunma savaşıdır.**
- ☐ 1683 II. Viyana kuşatmasına kadar Türkler Avrupa'ya karşı taarruzda kaldı.
- ☐ 1683 II. Viyana'dan, 1921 Sakarya Meydan Muharebesine kadar Türkler Avrupa karşısında savunmaya geçti
- ☐ **Topçu Ocağı** ordu teşkilatı içinde yer aldı.

- ✓ Sultan I. Murad devrinde yeniçeri ocağının teşkilinden hemen sonra, acemi ocağından alınan askerlerle ilk olarak topçu ocağı kuruldu.
- ✓ Topçu ocağının Osmanlı ordu teşkilatı içinde yer alması II. Murad devrinde olmuştur.

Tımarlı Sipahiler

TEMEL KAVRAMLAR

- Alplık
- Gazilik
- Devşirme Sistemi
- Gulam Sistemi
- Tımar Sistemi
- Tımarlı Sipahi
- Pencik Sistemi
- Reaya

OSMANLI ASKERİ TEŞKİLATININ
KURULMA SÜRECİDEVLETLEŞME SÜRECİNDE
OSMANLI SAVAŞÇILARI

- ❑ Osman Bey döneminde düzenli ve disiplinli bir ordu yoktu.
- ❑ Sefere çıkmadan önce birçok Türkmen aşiretine duyuruda bulunur ve sefer için asker toplardı.
- ❑ Beyliği'nin ilk askerî birlikleri, Osman Gazi'ye bağlı atlı aşiret birliklerinden oluşuyordu.
- ❑ Aşiret birlikleri savaşa zamanında gelememeleri ve kuşatmalarda etkili olamamaları verimli olmalarını engelledi..
- ❑ Aşiret kuvvetleri yanında cihat amacıyla İslam dini uğruna, **Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm ve Abdalân-ı Rûm** adları altında teşkilatlanmış zümreler de savaşa katıldılar.

- ❑ Dervişler, fetih ve iskândan başka, fethedilen bölgelerin İslamlaşmasında da oldukça etkili oldu.
- ❑ Osmanlı'da ilk fetihleri yapanlar bu **uç (sınır)** kuvvetlerdi.
- ❑ Fethedilen yerlerin Türkleşmesinde bu zümrelerin büyük rolü oldu.
- ❑ Osmanlı, fetih hareketleri içinde "**alplik** ve **gazilik**" son derece önemli bir yere sahipti.
- ❑ **Alp**; cesur, yiğit, kahraman demektir. Alplar, Türk milletinin içinden çıkmış yiğitlik ve cesaretleri ile tanınmış gönüllü askerlerdi.
- ❑ Alp Gaziler, cihat ve gaza anlayışı ile yeni vatan topraklarının fethinde önemli görevler aldılar.
- ❑ Eski Türk devletlerinde bilinen en eski unvan ise ismin önüne sıfat olarak getirilen "Alp" unvanıydı (**Alp Er Tunga, Alp Tigin, Alp Arslan gibi.**)

Alplar (illüstrasyon)

- ◆ Osmanlı Devleti'nin kuruluşu aşamasında
 - **Turgut Alp,**
 - **Konur Alp,**
 - **Saltuk Alp,**
 - **Hasan Alp**
 gibi alplar önemli görevler üstlendiler.

İLK DÜZENLİ OSMANLI
ORDUSUNUN KURULMASI

- ❑ Yaya ve Müsellemler Orhan Bey zamanında Vezir Alâeddin Paşa ve Bursa Kadısı Çandarlı Kara Halil'in teklifleri doğrultusunda Bursa'nın fethinden sonra oluşturuldu.
- ❑ Düzenli birliklerin atsız askerine "yaya", atlı askerine de "müsellem" adı verildi.
- ❑ Askerî sınıfa mensup olan kimseler ve vezirler, özel bir kıyafet giyerek halktan ayırt edildi.
- ❑ Askerlerin "**ak börk**" giymeleri kararlaştırıldı.
- ❑ Biner kişilik gruplar hâlinde teşkilatlanan yaya ve müsellemlere alınacak askerler, Vezir Çandarlı Kara Halil tarafından Türk gençleri arasından seçilmiştir.

✓ Biner kişilik gruplar hâlinde teşkilatlanan yaya ve müsellemlere alınacak askerler, **Vezir Çandarlı Kara Halil** tarafından Türk gençleri arasından seçilmiştir.

- ❑ Yaya denilen piyade sınıfında her on kişiye bir onbaşı, her yüz kişiye bir yüzbaşı tayin edilmiştir.
- ❑ Müsellem adı verilen atlı birliklerde ise her otuz kişi bir ocağı meydana getirmiştir.
- ❑ Savaş zamanında bu gençlere önce birer, daha sonra da ikişer akçe gündelik verilmiştir.
- ❑ Savaşın olmadığı zamanlarda ise ziraat yapmak üzere kendilerine toprak tahsis edilen yaya ve müsellemler, vergilerden muaf tutulmuştur.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin ilk düzenli askerî birliği olan **yaya ve müsellemler teşkilatı ile fetihler hızlanmıştır.**
- ❑ **Yaya ve müsellemler**, Orhan Bey zamanında Hassa Ordusu sayılmıştır.

Yaya ve müsellemler (illüstrasyon)

- ❑ XV. yüzyılın ortalarına kadar fiilen silahlı hizmette bulunmuş olan yaya ve müsellemler, Kapıkulu Ocaklarının gelişmesiyle yerlerini onlara bırakmıştır.
- ❑ Sonraki dönemlerde Osmanlı askerî teşkilatının geri hizmetinde yer alan yaya ve müsellemler; **askerî amaçlı köprü ve yol yapımı, kale tamir ve inşası, hendek kazımı** gibi işlerde kullanılmıştır.
- ❑ Orhan Gazi'nin kurmuş olduğu, yaya ve müsellemlerden sonra mesleği tamamen askerlik olan **Azeb teşkilatı** kurulmuştur.
- ❑ Azebler, gönüllü Türk gençleri arasından seçilerek beylerbeyi komutası altında seferlere katılmıştır.
- ❑ **Yeniçeri Ocağının kurulmasından sonra Azebler, öncü birlikler olarak kullanılmaya başlanmıştır.**

Kitap, zekâyı kibarlaştırır.

Cemil Meriç

TIMAR SİSTEMİ VE
TIMARLI SİPAHİLER

TIMAR SİSTEMİ VE ÖZELLİKLERİ

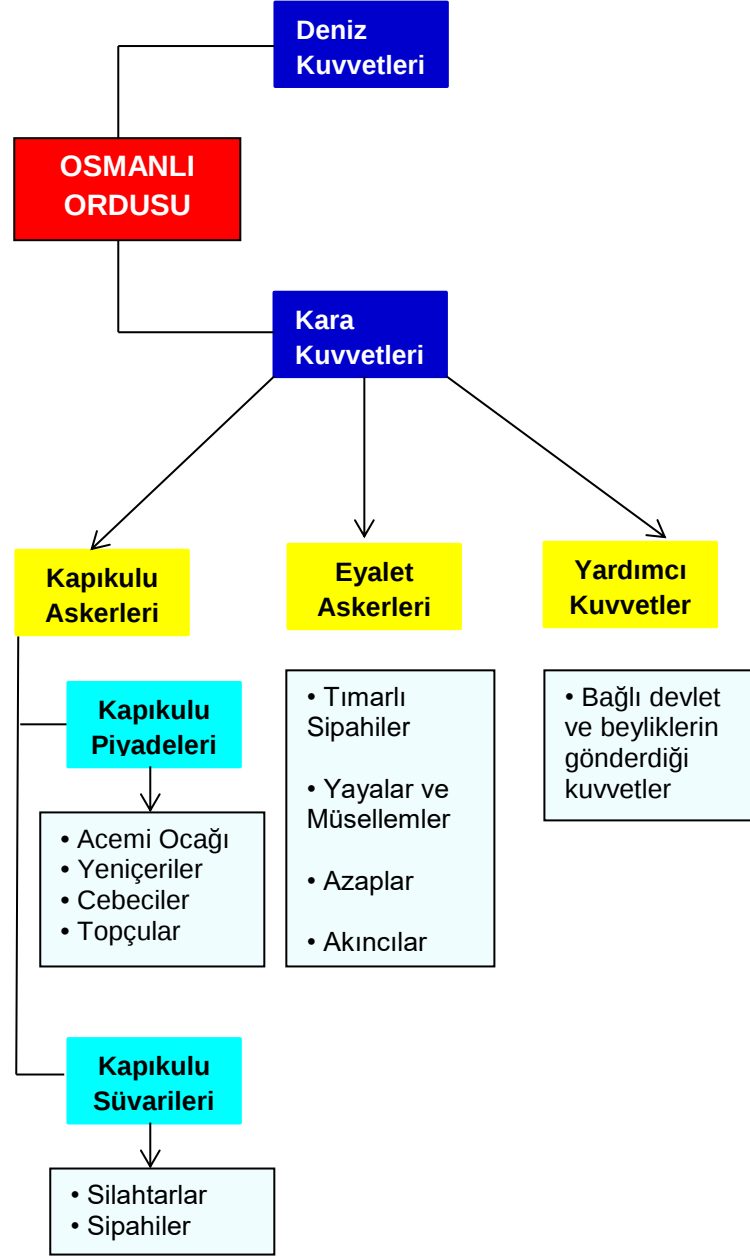
- ❑ Osmanlı toplumu sosyal bakımdan yönetenler (**askerîler**) ve yönetilenler (**reaya**) olmak üzere ikiye ayrılırdı.
- ❑ Ancak *sınıf ayrımı söz konusu değildi.*
- ❑ **Devlete hizmet karşılığı reyadan askerî sınıfa geçmek mümkündü.**

☞ Yönetenler (askerî) sınıfı

- İlmiye,
- Seyfiye
- Kalemiye'den oluşurdu.

- ❑ Yönetilenler (reaya) ise askerî sınıfın dışında kalan köylüler, şehirli ve konar-göçerlerdi.
- ❑ Reayanın askerî sınıftan **tek farkı**, devlete vergi ödemesiydi.
- ❑ Osmanlı Devleti'nde reaya, **Müslim** ve **gayrimüslimlerden** oluşurdu.
- ❑ Bunlardan gelirlerine göre çeşitli vergiler alınırdı.
- ❑ **Osmanlı köylüsünün devlete ve sipahiye karşı görevlerinin sınırları kanunlarla belirlenmişti.**
- ❑ **Görevleri dışında reayanın karşılıksız çalıştırılması yasaktı.**
- ❑ **Reaya (Köylü / Halk)** kendisine tahsis edilen toprağı işlemek ve vergisini sipahiye ödemekle yükümlüydü.
- ❑ **Köylü**, *keyfi olarak tarlasını boş bırakamaz, çiftini, çubuğunu terk edip bir başka memlekete gidemezdi.*

Amaç: Üretimde Süreklilik

Tımarlı Sipahi (İllüstrasyon)

Tımar Sistemi

- ◆ İlk defa **I. Murat** döneminde uygulandı, **II. Mahmut** döneminde kaldırıldı.
- ◆ Tımar, devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında, **bir bölgenin vergi toplama yetkisinin devredilmesi** demektir.
- ◆ **Dirlik (Geçimlik)** ya da **tımar (verimli toprak)** yoluyla kâtipler, dinî görevliler, kadılar vb. sivil görevlilere maaşları karşılığında verilir.
- ◆ Tımar sahiplerine ise “**ehli tımar veya Tımarlı Sipahi**” denilmektedir.
- ◆ **Uygulamada asıl amaç seferler için asker beslemektir.**
- ◆ Tımar sistemi, askerî ihtiyaçları ve eyalet idaresini düzenlemekle kalmamış, devletin ekonomik, sosyal ve zirai politikalarını da şekillendirmiştir.

Tımarlı Spahiler

Tımarlı Sipahiler

- ◆ Tımarlı sipahiler bağlı bulunduğu bölgede reayadan vergileri toplarlardı.
- ◆ Tımarlı sipahilerin yıllık gelirleri, hizmet kıdemlerine göre bin ile yirmi bin akçe arasında olurdu.
- ◆ Tımarlı sipahiler, Türk ve Müslümanlardan oluşurdu.
- ◆ Aynı zamanda eyalet askerî sınıfında yer alan tımarlı sipahiler, bağlı oldukları alay beyinin kumandası altında sefere giderlerdi.
- ◆ Her alayda güvenlikten sorumlu olarak üç dört subaşı bulunurdu.
- ◆ Subaşılardan barış zamanı en önemli görevleri, buldukları bölgenin asayiş ve huzurunu sağlamaktır.

- ✓ **Tımar sahipleri**, tasarruf ettikleri yerin yıllık gelirine göre yeme, içme, silah ve at gibi her türlü ihtiyaçları kendilerine ait olmak üzere atlı askerler yetiştirirdi.
- ✓ **Tımar sahipleri**, savaş zamanında hazırladıkları **cebelülerle** (askerlerle) birlikte sefere katılırdı.
- ✓ **Tımar Sahipleri**, Devlete asker yetiştirmekle mükelleftir ve bu hizmetlerine karşılık birçok vergiden de muaf tutulurlardı.

**Kocaman bir çukur kazdı
içimde. Kazmasız, küreksiz.**

Koray Avcı

**Elin yaptığı herhangi bir şeyi
bir başka el yıkabilir.**

Montaigne

YENİÇERİ OCAĞININ KURULMASI

PENCİK-DEVŞİRME SİSTEMİ
VE YENİÇERİLER

- ❑ Rumeli'ye yönelik yapılan seferlerde eldeki mevcut ordunun yetersiz kalmasıyla yeni bir uygulamaya geçildi.
- ❑ Savaşlarda elde edilen erkek esirlerin beşte biri (**pencik**) ile Hristiyan tebaasından devşirme sistemiyle oluşturulan yeni bir ordu kuruldu.
- ❑ I. Murat Dönemi'nde, Kazasker Çandarlı Halil Paşa'nın tavsiyesi ile kurulan kapıkulu askerleri, piyadeler ve süvariler şeklinde iki kısma ayrılırdı.

Kapıkulu Piyadeleri

Acemioğlanlar ocağı

- Yeniçeri Ocağına asker yetiştirmek için ilk olarak Gelibolu'da kuruldu. Acemi Ocağına iki şekilde asker alınırdı.
- Bunlardan biri savaşlarda esir edilen, on sekiz yaşından küçük, ruhen ve bedenen sağlıklı gençlerin beşte birinin (pencik) vergi karşılığı devlet hizmetine alınması şeklinde oluşturulan "**pencik sistemi**", diğeri ise "**devşirme sistemi**"dir.

Devşirme Kanunu örnekleri

- ✓ 8 yaş altı ve 20 yaş üstü devşirilemez.
- ✓ Devşirilecek oğlanlar güzel, akıllı ve iyi huylu olmalıdır.
- ✓ Padişah veya yeniçeri ağasının ihtiyaç belirtmesi hâlinde padişahın fermanı ile devşirme yapılabilir.
- ✓ Bir bölgede en fazla 40 haneden birinden bir devşirme alınır; ailenin tek oğlu veya dul kadının oğlu alınmaz.
- ✓ Evliler ve Müslümanlar devşirilemez.

Pencik Kanunu hakkında...

- ◆ **Pencik**, Farsçada 1/5 anlamına gelir.
- ◆ Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelerden alınan **esirlerin 1/5'i padişahın** olurdu.
- ◆ Devlet, esir başına **125 akçe** paha biçerdi.
- ◆ Devletin, Pencik Kanunu'yla komutan ve gazilerden topladığı köle başına düşen 25 akçe vergiye ise "**pencik resmi**" denirdi.
- ◆ Toplanan esirlerden önce erkek olanları ayrılırdı.
- ◆ Sonra fiziksel durumlarına göre herhangi bir sakatlığı olmayan ve ileride Yeniçeri olması hedeflenenler "**pencik oğlanı**" olarak altı sınıfa alınırđı.
- ◆ Pencik oğlanı seçilmeyen esirler köle olarak kalır, kul statüsüne yükselemezlerdi.
- ◆ Pencik oğlanlarından eli yüzü ve karakteri düzgün olanlardan bazıları sarayda "**iç oğlanı**" olarak alınarak saray eğitimine tabi tutulurlardı.
- ◆ Geriye kalanlar ise Anadolu'da belli Türk çiftçilerinin yanına verilerek
- ◆ Yeniçeri olmadan önce Türk ve İslam kültürünü öğrenirlerdi.

Arıfî'nin Süleymanname adlı eserinde devşirmelerin Müslümanlığı kabul etme törenini gösteren bir minyatür

Devşirme Sistemini;

- ⇒ Rumeli’de ilk uygulayan **I.Murat**
- ⇒ Anadolu’da ilk uygulayan **I.Mehmet**
- ⇒ Kanunlaştıran **II.Murat**’tır.

Yeniçeri Ocağı

Yeniçeriler Osmanlı Devleti’nin askerî başarılarında etkin rol oynamışlardır (illüstrasyon).

- **I.Murat Dönemi’nde** bizzat padişahın hizmetinde bulunacak daimi ve profesyonel bir ordu kuruldu (1362).
- Barış zamanlarında **Edirne’de ve saray** çevresinde dururdu.
- İstanbul’un fethi sonrası İstanbul’da iki yeniçeri kışlası yapıldı. (Şehzade Camisi ve Aksaray civarında).
- Kışlalardaki birlikler **Bölük** ve **Orta** denilen birimlere ayrıldı.
- Başlarında **Börk** adı verilen **Serpuş** bulunurdu.
- Silah olarak da ok, yay, kılıç, hançer, balta; ateşli silahların yayılmasından sonra ise tüfek kullanırlardı

- Yaya bölükleri sınıfına **“orta bölükleri”** denirdi.
- Yeniçeri Ocağının en büyük komutanı **“Yeniçeri ağası”**ydı.
- Yeniçeri ağası ocakla ilgili işleri görmek üzere **“Ağa Divânı”** adı verilen bir divan kurar ve ocakla ilgili davaları dinlerdi.

“Allah Allah eyvallah
Baş üryan, sine püryan, kılıç al kan
Bu meydanda nice başlar kesilir hiç olmaz
soran!

Eyvallah! Eyvallah!

Kahrımız, kılıcımız düşmana zıyan
Kulluğumuz padişaha ayan.
Üçler, Yediler, Kırklar

Gülbankı Muhammedi, nurı nebi, keremi
Âli Pirimiz, hünkârımız **Hacı Bektaş Veli**
Demine devranına hu diyelim!..
Huuuuuuuuuuuu!.. ”

**En haksız barışı, en adil
savaşa tercih ederim.**

Cicero

- ⇒ **KUL AŞI:** II.Viyana kuşatması sırasında yeniçerilere verilen tas kebabı
- ⇒ **BAKLAVA ALAYI:** Ramazanın 15.gününde hırka-i şerif ziyareti sonrası saray mutfağında baklava yapılır, baklava alayı düzenlenir yeniçerilere ve devlet erkanına dağıtılır.
- ⇒ **FUTA:** Baklavaların sarıldığı örtü
- ⇒ **FODLA:** Yeniçerilerin ulufe alması sırasında has fırında pişirilen ve yeniçerilere dağıtılan pide
- ⇒ **KUŞLUK YEMEĞİ:** Yeniçerilerin ulufe alması sırasında çorba, zerde, ve pilavdan oluşan yemekler
- ⇒ **AKİDE MERASİMİ:** Yeniçeri önde gelenlerin divan üyelerine mangır biçimindeki akide şekerlerini sunmalarıdır. Yeniçeri ocağının padişaha bağlılığını ifade eder.
- ⇒ **GÜLBANK:** Akide merasimi sonrası Kubbealtı önünde okunan fetih duası (*Hacı Bektaş Veli'nin duası*)

- ❑ "Gulam (Köle)" sistemi ilk defa Karahanlılar'da uygulandı.
- ❑ Karahanlılar'da başlayarak Osmanlı'da Devşirme sistemine dönüşen bu sistem'de asıl amaç ordu ihtiyacını karşılamaktır.
- ❑ Bunun yanında devlet adamı ihtiyacı karşılandı.

En çok hoşumuza giden insan kendimize benzettiğimiz insandır.

Moliere

Gulamlardan Devşirmelere

- ◆ Farsçada köle anlama gelir.
- ◆ İlk Karahanlılar'da görülür.
- ◆ Savaşlarda elde edilen esirler orduda kullanıldı.
- ◆ Karahanlılardaki Gulamların hepsi Türk'tü.
- ◆ İlk defa Gazneliler'de Gulamlar yabancı unsurlardan oluştu ve yılda dört kez maaş aldı.
- ◆ Gazneliler'de Sultanın özel muhafız ordusuydular.
- ◆ Büyük Selçuklular'da Gulamhaneler oluştu ve daha çok İran asıllı gulamlar yetiştirildi.
(Osmanlı'da Hıristiyan asıllı çocuklar eğitildi)
- ◆ Büyük Selçuklu 'da Sultanı ve sarayı korurlardı ve süvarilerin yanında piyadelerde bulunurdu.

- ✓ Büyük Selçuklular'da ve Gaznelilerde Gulamlar 4 defa maaş alırdı.
- ✓ **Bistagani**, Büyük Selçuklular'da Gulamlara verilen maaşın ismidir.
- ✓ **Ulufe**, yeniçerilere 3 ayda bir ödenen maaştır.
- ✓ **Culüs Bahşişi**, şehzadenin *Culüs töreniyle* tahta çıktıktan sonra yeniçerilere dağıttığı bahşiştir.

Cülüs Bahşışı ve Cülüs Yolu

- Devlet-i Aliye-i Osmaniye'de tek devlet töreni olan Cülüs töreni'dir.
- **Cülüs** Arapça'da **oturmak** anlamına gelir.
- **Cülüs töreni** Osmanlı'da *tahta çıkmak ya da oturmak anlamında kullanılır.*
- Cülüs töreni Babüssade'nin önünde görkemli bir törenle yapılırdı.
- **Taht**, ilk önce Babüssaade önüne çıkartılır.
- 2. avluda askerler, ulema ve devlet adamları olur.

- Taht kapının önüne çıktıktan sonra desturla padişah gelip kapının önündeki tahta oturur.
- Daha sonra devlet adamları kıdemlerine göre gelip padişahın eteğini öpüp padişaha bağlılığını bildirirler.
- Cülüs merasiminin ardından kapıkulu askerlerine cülüs bahşışı (cülusiye) dağıtılırdı.
- **İki türlüdür, biri** belli ve kanunda belirtildiği gibi bir defaya mahsus olarak verilir, **diğeri** ise askerlerin ulufelerine zam suretiyle verilmiş olurdu.
- Tahta çıkan her padişahın; "**Kullarımın bahşış ve terakkileri makbulümdür, derhal verilsin**" suretinde bir belgeyi onaylaması gerekiyordu.

- ✓ **İlk Cülüs Bahşışı**, Kosava'da 1389'da tahta çıkan **Yıldırım Bayezit** tarafından Kapıkullarına dağıtılmıştır.
- ✓ **Fatih döneminde** kanunlaştırılmıştır.
- ✓ **I.Abdülhamit ve III.Selim'in** tahta çıkışları savaş zamanlarına denk geldiği için verilmemiştir.
- ✓ Cülüs geleneği **Vahdettin'e** kadar devam etmiştir.

Eyüp Sultan Camii arkası **Cülüs Yolu**

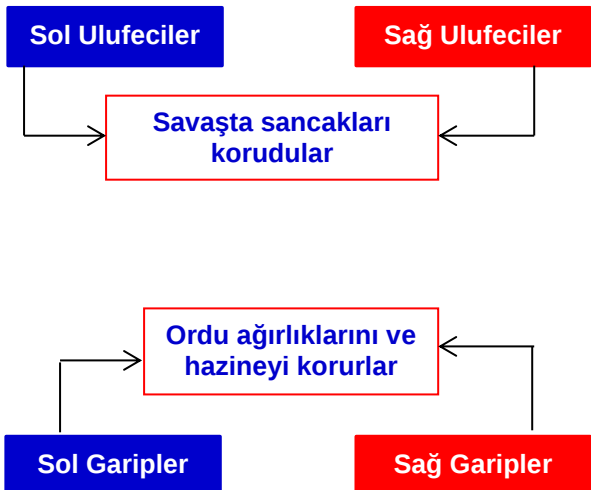
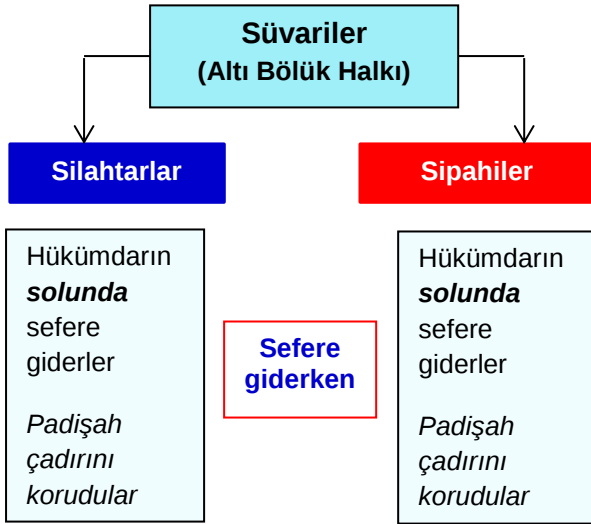
- Hükümdarların, kılıç kuşanıp tahta çıktıktan sonra Eyüp Sultan Camii'nin arka tarafından ihtişamla geçtikleri yoldur.
- Hem Eyüp El Ensarî hazretlerinin anısına saygı hem de yasama, yürütme ve hükmetme erkinine sahip olma anlamında bir geçiş yapılırdı.

**Ne yaparsan yap. Yengeç
yengeçtir. Doğru yürümez...**

Aristophanes

Kapıkulu Süvarileri

- Kapıkulu süvarileri, merkez ordusunun en itibarlı atlı birlikleriydi.
- İlk zamanlarda buraya nüfuzlu devlet adamlarının ve kumandanlarının çocukları alınırdı.
- Murat Dönemi'nde Kapıkulu Süvarileri, devşirme sistemine dâhil olarak "sipahi" ve "silahtar" adıyla iki bölük şeklinde yeniden düzenlendi.
- Daha sonraları sağ ve sol ulufeciler ile sağ ve sol gariplerin de ilavesiyle Kapıkulu süvari bölüklerinin sayısı altıya çıktı.
- Bu yüzden bunlara "Altı Bölük"de denildi.

Hiç kimse yumrukları sıkılıyken net düşünemez.

George Jean Nuthar

